

6.6.2024

Surmankeitaan tuulivoimapuisto, Isojoki

PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

CPC Surmankeidas Oy, Surmankeitaan tuulivoimapuisto, Isojoki

Hankkeesta vastaava: CPC Surmankeidas Oy, PL 10, 01611 Vantaa

Konsulttina arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut FCG Finnish Consulting Group Oy

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

CPC Surmankeidas Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Isojoen kuntaan Surmankeitaan alueelle. Hankealueelle suunnitellaan enintään 22 tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on 280 metriä. Yksikköteho on 6-10 MW, jolloin kokonaisteho olisi arviolta 54-220 MW. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdys- ja huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja muuntoasema. Muuntoasemalta sähkö siirretään noin 6,8 kilometrin pituisella 110 kV voimajohtolla Fingridin Arkkukallion sähköasemalle.

Hankealue sijaitsee noin viiden kilometrin etäisyydellä Isojoen keskustaajamasta länteen. Hankealueen koko on noin 1660 hehtaaria ja se sijoittuu pääosin yksityisten maanomistajien maille. Hankealue on pääosin metsätalousaluetta. Suunniteltu sähkönsiirtolinja hankealueelta Arkkukallion sähköasemalle sijoittuu tuulivoimapuiston länsipuolelle.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellut vaihtoehdot:

Vaihtoehto VE0: uusia tuulivoimaloita ei toteuteta, vastaava sähkömäärä tuotetaan muilla keinoilla.

Vaihtoehto VE1: hankealueelle rakennetaan enintään 22 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 280 metriä ja voimalaitoksen yksikköteho 6-10 MW.

Vaihtoehto VE2: hankealueelle rakennetaan enintään 9 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 280 metriä ja voimalaitoksen yksikköteho 6-10 MW.

Arvioitava sähkönsiirron vaihtoehto:

SVE: Hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennetaan kytkinasema, jonne maakaapelit kuljettavat tuulivoimapuiston alueella tuotetun sähkön. Surmankeitaan kytkinasemalta rakennetaan 110 kilovoltin voimajohto Fingridin Arkkukallion sähköasemalle. Suunnitellun voimajohdon pituus on noin 6,8 km. Voimajohto sijoittuu Färikaran alueelta Arkkukallion sähköasemalle Fingridin nykyisen 400 kV voimajohdon rinnalle.

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava on 11.5.2021 saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus). Arviointiohjelma oli nähtävillä 12.5.-11.6.2021 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 6.7.2021.

Hankkeesta vastaava toimitti 22.2.2023 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 kohdan kohdan 7) e) *tuulivoimahankkeet, kun yksittäisen laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* perusteella. Hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan Surmankeitaan osayleiskaavan kanssa yhteismenettelyssä YVA-lain 5 §:n perusteella.

ARVIINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Isojoen kunta tiedotti arviointiselostuksesta sekä tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta ja niiden nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 23.2. – 12.4.2024 Isojoen kunnan internet-sivuilla. Kuulutus julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja arviointiselostuksen asiakirjat on julkaistu sähköisenä ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/surmankeitaantuulivoimaYVA. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Suupohjan Sanomissa julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Isojoen kunnanvirastossa ja Isojoen kirjastossa.

Osayleiskaavaluonnosta ja ympäristövaikutusten arviointiselostusta koskeva yleisötilaisuus järjestettiin 5.3.2024 klo 17–20 Isojoella Vanhakylän nuorisoseurantalolla (Kristiinantie 1400) ja tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 45 henkilöä ja etäyhteydellä osallistui 4 henkilöä.

Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. tuulivoimaloiden sijoittaminen riittävän etäälle asutuksesta, sekä tuulivoiman meluvaikutukset ja melumallinnusten luotettavuus. Paljon keskustelua herättivät jo lähialueelle rakennetut tuulivoimalat ja niistä aiheutuneet haitat Kärjenkosken kyläläisille. Kärjenkosken kylän jääminen useiden tuulivoima-alueiden ympäröimäksi ja hankkeista aiheutuvat yhteisvaikutukset ihmisille, virkistyskäytölle ja luonnolle aiheuttavat huolta. Surmankeitaan maisemavaikutusten havainnointia pidettiin puutteellisena (mm. havaintopaikat ja uusien tuulivoimaloiden puuttuminen kuvista). Suuren petolinnun liikkuminen hankealueella ja muuttunut reviiri tulisi huomioida hankkeen suunnittelussa. Sähkönsiirtolinjojen haitat maanomistajille sekä yhteistyö Lehmikeitaan tuulivoimahankkeen sähkönsiirron osalta nousivat myös esiin. Kuulemisaikaan toivottiin jatkoaikaa.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Isojoen kunta pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee ja toimitti saadut lausunnot Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Pohjanmaan liitto ja Kauhajoen kaupunki ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 18 lausuntoa, 6 asiantuntijakomenttia ja 10 mielipidettä. Yhden mielipiteen oli allekirjoittanut 140 henkilöä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Annetut lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet ovat päätelmän liitteenä. Lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Caruna Oy toteaa, että Surmankeitaan tuulivoimapuiston suunnitellun sähkönsiirtolinjan varrella sijaitsee Carunan 20 ja 0,4 kV johtoja. Sähkönsiirtoyhteyksien mahdollisissa risteämätilanteissa tulee pyytää risteämälausunto *Caruna Oy:lta*.

Cinia Oy:lla ei ole radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Surmankeitaan suunnittelualueella. Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei voida jatkossa rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Digita Oy toteaa, että vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. *Digita* esittää, että hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi. Tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Surmankeitaan tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös muut tuulivoimahankkeet.

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan vaihtoehto VE2 on voimassa olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan mukainen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksessa Surmankeitaan alueelle osoitetaan Hanhimaan tuulivoimaloiden alue, joka mahdollistaa seudullisen tuulivoimahankkeen (vähintään 7 voimalaa) suunnittelun yksityiskohtaisempiin selvityksiin perustuen. Maakuntakaavan Hanhimaan tuulivoima-alueen raja-alue on pienempi kuin Surmankeitaan hankealue. Maakuntakaavan rajauksista poikettaessa on selvityksin varmistuttava, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu. Hanhimaan tuulivoima-alueen rajaukseen maakuntakaavassa ovat vaikuttanut mm. etäisyys asutukseen, sijoittuminen pohjavesialueen ulkopuolelle sekä Natura-arvioinnin tuloksena esitetty lentoaukon jättäminen Hanhikeitaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen lounaispuolelle.

Arvo-alueista merkittävimmät maisemalliset vaikutukset kohdistuvat Kärjenkoskeen, jossa sijaitsee Siironjoen (Vesijärvi-Kärjenkoski) maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Arviointiselostuksen mukaan arvoalueeseen kohdistuva muutoksen voimakkuus on melko suuri ja vaikutus lähentelee merkittävää. Etelä-Pohjanmaan liitto pyytää

huomioimaan kaavan jatkosuunnittelussa etenkin Kärjenkosken kohdistuvat yhteisvaikutukset ja haitallisten vaikutusten lievennystoimenpiteet.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää yhteisvaikutusten arviointia osin puutteellisena. Kärjenkosken kylä sijoittuu usean tuulivoimahankkeen keskelle. Hankkeessa ei ole laadittu yhteisvaikutusten arvioinnin tueksi lainkaan havainnekuvia, joissa olisi mukana kaikki lähialueen tuulivoima-alueet. Kolmihaaran tuulivoimahanketta ei ole mukana melun ja varjostuksen yhteisvaikutusten arvioinneissa. Etelä-Pohjanmaan liitto esittää, että arviointia täydennetään yleiskaavan jatkovalmistelussa Kolmihaaran tuulivoimahankkeen osalta. Yhteisvaikutusten arvioinnin tulos muuttolinnuston osalta jää epäselväksi.

Hankkeessa suunniteltu sähkönsiirtoreitti on suhteellisen lyhyt ja jatkosuunnittelussa tulisi tarkastella sähkönsiirron toteuttamista maakaapelointina.

Fingrid Oyj toteaa, että sillä ei ole arviointiselostuksesta huomautettavaa. Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää *Fingridiltä* erillinen risteämälausunto.

Ilmatieteenlaitoksella ei ole lausuttavaa arviointiselostuksesta, koska alue sijaitsee yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Alueella on runsaasti tuulivoimaa ja voimat aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimuksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun.

Kankaanpään kaupungilla ei ole huomauttamista arviointiselostuksesta.

Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta antaa lausuntonsa Isojoen kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena. Terveysvaikutuksia voi syntyä, vaikka mittaustulokset ja mallinnukset osoittavat ohje- tai raja-arvojen vähäisen alittumisen. Vaikutukset koetaan merkittävänä varsinkin, mikäli asutus jää usean tuulivoimapuiston väliin kuten on tapahtumassa Isojoen Kärjenkoskella.

Terveysuojeluviranomainen pitää erittäin huolestuttavana, että suunnitelmassa on alle 2 km:n etäisyydellä useita asuin- sekä lomarakennuksia. Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta on ottanut kantaa, että etäisyys hankealueen tuulivoimaloista on oltava vähintään 2 km lähimpään asutukseen.

Lautakunta pyytää kiinnittämään erityisesti huomiota eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin sekä asuinrakennuksiin tai loma-asuntoihin, jotka jäävät eri voimala-alueiden väliin. Terveysuojeluviranomainen pitää vaikutuksia aina merkittävänä riippumatta lähiasutuksen määrästä. Asumisterveysasetuksen 545/2015 12 § 3.mom tarkoittama 25 dB toimenpideraja on huomioitava yhtenä lähiasutuksen sisämelutason ohjearvona. Lausunnossa on kiinnitetty huomiota varjostusvaikutuksiin, jotka ylittävät 8 tunnin vuotuisen

varjostusajan. Terveysturvaviranomainen toteaa, että haitallisten vaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Näkemäanalyysia toivotaan enemmän alueelle, jossa on jo useamman tuulivoimalan yhteisvaikutuksia tai lähempänä kaavailtua tuulivoimalaa (Kärjenkoski-Suojoki sektorille). Arviointiselostuksessa on useasti viitattu suunnitelmiin hankkeisiin, jotka on jo toteutettu esim. Arkkukallion sähköasema. Joissakin asiakirjoissa ei ole huomioitu lähelle sijoittuvia hankkeita kuten Lehmikeidas ja Kolmihaara.

Arviointiselostuksen luontoselvityksestä puuttuu mm. tietokannoista löytyviä ahma- ja liito-oravahavaintoja. Luontoselvityksessä mainitut pesimälinnustaselvitykseen käytetyt havaintopäivät ovat riittämättömiä. Selvityksestä puuttuu metson päiväreviirien ja soidinkeskusten määrittäminen. Päiväpetolintuselvityksestä puuttui tietoa uhanalaisen petolinnun esiintymisestä alueella, vaikka siitä on tehty paikallisten asukkaiden taholta useita havaintoja.

Tuulivoimalapaikkoja sijoittuu lähelle pohjavesialuetta ja luonnonsuojeluun tarkoitettuja alueita. Tuulivoimalat tulee sijoittaa siten, että jos ne kaatuvat, voimalat tai niistä irtoavat osat eivät päädy pohjavesialueelle tai luonnonsuojelutarkoituksiin varatuille alueille.

Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta katsoo, että esitetyistä vaihtoehdoista vain VE2 tai VE0 ovat toteuttamiskelpoisia. Päätöstä harkittaessa on otettu huomioon alueella jo toiminnassa olevat ja lähialueille suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutus. Ympäristölautakunta katsoo, että monta nauhamaisesti sijoittuvaa, tiheästi rakennettavaa voimalahanketta muodostaisi alueelle merkittävän melu- sekä välkehaittoja tuottavan vyöhykkeen. Tuulivoimalaketju aiheuttaa myös muuttolinnoille vaaratilanteita ja heikentää paikalla pesivien lintujen elinolosuhteita. Hankkeella on myös nisäkkäiden elintiloja pirstova vaikutus.

Lausunnosta on annettu eriävä mielipide, jossa esitettiin, että lausuntona annetaan vaihtoehto VE0, hanketta ei toteuteta.

Kristiinankaupunki ei ota kantaa suunniteltujen tuulivoimaloiden määrään. Kristiinankaupunki puoltaa kohtuullisen palkkion maksamista niille maanomistajille, joiden maa-alueita käytetään sähkönsiirtoa varten, ja että uusia sähkötolppia varten käytetään mahdollisimman vähän maa-alueita.

Luonnonvarakeskus (Luke) näkee puutteena, että soidinpaikkaselvitykset on toteutettu vain yhtenä vuonna. Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä.

Hankealue sijoittuu osin Isovuoren susireviirille. Alueen merkitystä suurpetojen lisääntymis- ja levähdysalueina ei voida tehtyjen selvitysten

avulla määrittää. Suden reviirin ydinosa saattavat sijoittua myös määriteltyjen reviirien rajojen tuntumaan.

Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaa poiketa selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille osoittautuvat merkittävämmäksi. Luke huomauttaa, että monet lajit (myös direktiivilajit) käyttävät myös talousmetsiä elinympäristönään. Siten myös näiden alueiden pirstoutuminen olisi tärkeää huomioida.

Osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. karhu, susi, metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Luke näkee, että yhteisvaikutusten tarkastelu on selostuksessa riittämätön.

Metsähallitus huomauttaa, että Surmankeitaan hankealue poikkeaa maakuntakaavassa olevasta Hanhimaan tuulivoima-alueen rajauksesta. Maakuntakaavoitusprosessin aikana kaavaan merkittyä Hanhimaan tuulivoima-aluetta on pienennetty sekä lännestä että idästä linnustovaikutusten vähentämiseksi, mutta Surmankeitaan kummassakin tuulivoimaloiden sijoitteluvaihtoehdossa voimaloita on sijoitettu juuri näille alueille. Hankealue sijoittuu osittain maakuntakaavan viranomaisehdotukseen merkitylle luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle Hanhikeitaan alueelle. Kyseiset alueet ovat kaavaselostuksen mukaan laajoja, yhtenäisiä ja luontoarvoiltaan edustavia luontokokonaisuuksia, joiden maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee kaavamääräysten mukaan edistää luonnon monimuotoisuusarvojen säilymistä sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Arviointiselostuksesta on vaikea hahmottaa, miten tuulivoimalat VE1:ssä ja VE2:ssa sijoittuvat suhteessa maakuntakaavan viranomaisehdotuksessa osoitettuun tuulivoimaloiden alueeseen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi merkittyyn Hanhikeitaan alueeseen. Hanhimaan tuulivoima-aluetta koskien on annettu useita yksityiskohtaisempia suunnittelumääräyksiä koskien mm. alueella tavattavia petolintureviirejä ja metsäpeuraa.

Hanhikeitaan alue (FI8000026, SAC/SPA) on liitetty Natura 2000 -verkostoon sekä luonto- että lintudirektiivin perusteella. Tuulivoimaloita ei esim. Ympäristöministeriön ohjeistuksen (2016) mukaan tule lähtökohtaisesti sijoittaa linnustolle tärkeiden alueiden välittömään läheisyyteen. Metsähallitus esittää Hanhikeitaan Natura-alueen rajaamista selkeästi hankealueen ulkopuolelle.

Arviointiselostuksesta jää epäselväksi, miksi kohtalainen törmäysriski ja kohtalaiset yhteisvaikutukset eivät nosta linnustovaikutuksia kokonaisuutena vähäistä merkittävämmiksi. Surmankeitaan hankealueen kautta kulkevat esimerkiksi metsähanhen, laulujoutsenen, kurjen ja merikotkan päämuuttoreitit. Arviointiselostuksessa muuttolintujen törmäysriski on arvioitu vähäiseksi, vaikka

muutontarkkailun mukaan noin puolet kurjista ja hanhista lensi tuulivoimaloiden törmäyskorkeudella, mikä on ristiriitaista. Surmankeitaan lähialueella on runsaasti olemassa olevaa ja suunniteltua tuulivoimaa, eikä selostuksesta käy ilmi, mistä muuttolintujen olisi teoriassa mahdollista kiertää tuulivoimapuistot.

Hankkeen petolintuihin kohdistuvista vaikutuksista tai yhteisvaikutuksista ei mainita mitään, vaikka maakuntakaavaehdotuksen 2050 kaavamääräysten mukaan Hanhimaan tuulivoima-alueen suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu.

Metsähallitus yhtyy selostuksessa esitettyyn arvioon, jonka mukaan hankealueen pohjoispuolella sijaitseva Hanhikeidas voi olla metsäpeuralle potentiaalista kesälaidunalueetta, jolle laji saattaa Lauhanvuoren palautusistutusalueen suunnasta levitä. Maakuntakaavaehdotuksen 2050 kaavamääräysten mukaan alueen suunnittelussa tulee turvata metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyminen.

Arviointiselostuksen liitteenä olevassa päiväpetolintuseurantareportissa on puutteellisesti raportoitu tulokset ja seurantamäärät.

Seinäjoen museot toteaa, että arkeologisessa inventoinnissa havaitut kohteet liittyvät alueen nautintaan (tervanpolttopaikat ja metsäsauna) ja maanjakoon (rajamerkit). Sähkönsiirtoreitillä todettiin peltoja rajaavia kiviaitoja. Museoviraston suojeluohjeen mukaan kiviaidat eivät ole muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta niillä on merkitystä paikallisen kulttuuriympäristön kannalta. Hankealueesta noin 100 m itään Rimpikankaalla, on tunnettu muinaisjäännöskohde, johon kuuluu kolme tervahautaa ja tervapirtin jäännös.

Museo toteaa, että hankkeen piirissä oleva arkeologinen kulttuuriperintö on selvitetty ja siihen kohdistuvat vaikutukset arvioitu pääosin hyvin. Arviointiselostuksesta ei käy ilmi, edellyttääkö hankkeen toteuttaminen hankealueen ulkopuolisia maa-ainesten ottopaikkoja ja voiko niillä olla vaikutusta arkeologiseen perintöön.

Siikaisten kunnalla ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, ettei hankkeella ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry huomauttaa, että hankealue sijoittuu koillisosiltaan kiinni Rimpikankaan pohjavesialueeseen ja vaihtoehdossa VE1 tuulivoimala on pohjavesialueen läheisyydessä.

Hanketta ei voi toteuttaa koska siinä menetettäisiin hiljaisia alueita. Lausunnossa on myös kiinnitetty huomiota lähialueen suureen tuulivoimalamäärään, niiden vuoksi poistettavaan puustoon ja hiilitaseeseen.

Lausunnon mukaan rannikkoalue on merkittävää hirvien vasomisaluetta ja hirvikannan hallinta riistanhoidollisesti tulee turvata jättämällä alueelle metsästyksen soveltuvia alueita. Hirvikanta vaikuttaa susireviiriin.

Hankkeessa tulee huomioida maa-ainesten hankinta kestävästi ja vieraslajien kulkeutuminen maamassojen mukana. Kasvinsuojeluaineet voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista ja niiden käyttö tulee kieltää vesistöjen ja pohjavesialueiden lähellä. Tuulivoimaloista voi irrota mikromuovia ja sen leviäminen ympäristöön on estettävä. Öljyvahinkojen riski ja hallinta tulee huomioida.

Melua tulee mallintaa eri sääolosuhteissa ja eri vuodenaikoina, jotta saadaan selville merkityksellisen sykinän määrä. Melumittauksia tulee tehdä jo rakennetuilla tuulivoima-alueilla ja melupäästön lähtöarvoihin tulisi lisätä 5 dB.

Lausunnossa on viitattu Luonnonvarakeskuksen julkaisuun, jossa on todettu tuulivoimahankkeiden mm. pirstovan elinympäristöjä ja vaikuttavan lajien esiintymiseen ja kommunikointiin. Tutkimustulokset perustuvat nykyään suunniteltuja tuulivoimaloita pienempien voimaloiden vaikutuksiin. Tutkimukseen vedoten tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja jättää tuulivoima-alueet rakentamatta varsinkin luonnon monimuotoisuudelle tärkeille alueille, viheryhteyskäytävälle, lintujen muuttoreiteille ja niiden viereen sekä suojelu- ja Natura-alueiden ja perinnebiotooppien viereen. Riittävä suojaetäisyys on lähtökohtaisesti asetettava näihin herkkiin ympäristöihin viiteen kilometriin.

Varovaisuusperiaatteen mukaisesti liito-oravakartoituksia hankealueella tulee tehostaa ja jatkaa. Liito-oraville tulee jäädä puustoisia vaelluskaistaleita soveltuvien elinympäristöjen välille. Myös alueella esiintyviä hyönteisiä tulee selvittää ja lepakoiden ja viitasammakoiden esiintymistä tulee selvittää useampana vuotena. Luonnonsuojelulain 7 §:n varovaisuusperiaatteen mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen uhkaan, vaikka tieteellistä varmuutta kielteisistä luontovaikutuksista ei vielä olisi. SLL Pohjanmaan piirin mukaan paras vaihtoehto on VE0. Lausunnossa on myös nostettu esille "aiheuttaja maksaa" -periaate, jonka mukaan hankkeen haitallisia vaikutuksia voisi kompensoida.

Telia Finland Oyj toteaa, että sillä ei ole hankkeesta huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueella ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että arviointiselostuksen luvussa 8 määritetyn vaikutusalueen ja maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin välillä on ristiriitaa. "Kaukoalue" on

määritetty 14–25 km etäisyydelle, mutta maiseman ja kulttuuriympäristön maakunnalliset arvokohteet on huomioitu vain 20 km etäisyydeltä ja valtakunnalliset arvokohteet on huomioitu 30 km etäisyydeltä. Satakuntaan sijoittuvat maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet on huomioitu.

Arviointiselostuksen liitteessä 4 on esitetty näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet. Liitteen sisältö on kokonaan mustavalkoista, mikä vaikeuttaa tulkintaa. Erityisesti karttojen informaatio on heikosti saatavilla.

Satakunnan maakuntakaava sekä vaihemaakuntakaava 1 ja 2 puuttuvat kaavatilanteen tarkastelusta. Satakunnan alueen hankkeet on esitetty arviointiselostuksen kuvassa 22–1 pääosin kattavasti.

Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon myös Merikarvialle sijoittuvat Ilmatar Merikarvia Oy:n Kultakallioiden ja Pyynevankankaan tuulivoimahankkeet.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen katsoo, ettei arviointiselostuksessa ole riittävästi huomioitu hankealueen pintavesiä ja niiden kalataloutta. Hankealueella ei arviointiselostuksen mukaan sijaitse mahdollisille vesistövaikutuksille herkkiä kohteita. Hankealueella sijaitseva Hanhioja on kuitenkin kalataloudellisesti merkittävä puro, jossa esiintyy vuoden 2013 sähkökoekalastusten tulosten perusteella erittäin uhanalaista taimenta. Tuulivoimaloiden ja tiestön rakentamisesta saattaa aiheutua taimenkannalle haitallista kuormitusta. Merkittävää haittaa taimenkannalle saattaa aiheutua, mikäli puroon rakennetaan hankkeen huoltotieverkoston rakentamisen yhteydessä siltoja, jotka voivat vaikeuttaa taimenten ja muun vesieliöstön liikkumista purossa. Tuulivoimapuiston suunnitellulla sähkönsiirtoreitillä ei sen sijaan ennalta arvioiden voida odottaa olevan merkittäviä kalataloudellisia vaikutuksia.

Hakijan tulee selvittää Hanhiojan kalaston nykytila standardinmukaisilla sähkökoekalastuksilla (RKTL:n työraportteja 21/2014) ja esittää viimeistään lupahakemuksessa ajantasaiset tiedot puron kalastosta sekä arviot hankkeen vaikutuksista siihen. Sähkökalastukset tulee tehdä vähintään kahdella koealalla, joista toinen voi olla koekalastusrekisterin koeala ”Hanhioja Koskiranta”, ja toinen koeala tulee sijoittaa Hanhiojan pääuoman yläosalle, jonka läheisyyteen on suunniteltu kummassakin hankevaihtoehdossa tuulivoimaloita. Kalatalousviranomainen huomauttaa, että hankealueen kalatalous on huomioitu selostuksessa puutteellisesti, koska hankkeen arviointiohjelmasta ei pyydetty lausuntoa kalatalousviranomaiselta.

Arviointiohjelmasta annetut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen asiantuntijakommentit on huomioitu yhteysviranomaisen lausunnossa ja esitetty lisäksi liitteessä 1 tarkemmin.

Yhteenveto mielipiteistä

Annetuissa mielipiteissä on käsitelty seuraavia osa-alueita:

Tarkasteltavat hankevaihtoehdot

Eniten mielipiteissä on kannatettu vaihtoehtoa VE0, jossa uusia tuulivoimaloita ei rakenneta. Kärjenkosken kyläläiset ovat mm. keränneet 140 henkilön allekirjoittaman vetoomuksen hankkeesta luopumiseksi.

Isojoella ja Kärjenkosken kylän ympärillä on jo paljon tuulivoimaloita eikä lisää tuulivoimaloita haluta. Kärjenkosken kylän ympärillä 10 km säteellä toimii tällä hetkellä yli 100 tuulivoimalaa.

Tuulivoimaloiden aiheuttamia haittoja on jälkikäteen erittäin vaikea poistaa ja siksi Surmankeitaan hankkeesta tulisi luopua. Jos tuulivoimaloita rakennetaan, niin mielipiteiden mukaan voimalat on sijoitettava selvästi etäämmälle asutuksesta kuin suunnitelmissa on esitetty.

Ihmisten elinot ja viihtyvyys, melu ja välke

Mielipiteiden mukaan tuulivoimaloita suunnitellaan liian lähelle asutusta (lähimmillään 1,2 km asutuksesta). Surmankeitaan tuulivoimahanke näyttää olevan erityisen haitallinen Kärjenkosken Harjunpäänkulmalle. Viimeinenkin osa Kärjenkoskea tulisi selvästi alle kahden kilometrin päähän tuulivoimaloista. Näiden voimaloiden haittavaikutukset ulottuisivat myös pitemmälle, ainakin Kankaanpäänkulmalle saakka.

Tuulivoimaloiden rakentaminen tuhoaa lähellä asuvien ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin. Tuulivoimaloista aiheutuu melu- ja välkehaittaa. Isojoella aiemmin rakennetusta tuulivoimasta on aiheutunut vähäistä suurempaa ympäristö- ja terveyshaittaa. Tuulivoimaloiden melu kantautuu Kärjenkosken kyläaukean yli sisätiloihin jopa neljän kilometrin etäisyydeltä. Surmankeitaan melumallinnusten luotettavuus epäilyttää, mihin vaikuttavat jo toteutuneista tuulivoimaloista aiheutuneet meluhaitat. Mielipiteissä mm. esitetään, että hankkeesta on luovuttava tai yhteisvaikutukset on huomioitava korostetusti ja tuulivoimalat on sijoitettava yli 5 km etäisyydelle Kärjenkosken lähimmästä asutuksesta.

Maiseman muutos johtaa elinympäristön heikentymiseen. Tuulivoimalat ja uudet sähkönsiirtolinjat ovat jo pirstoneet runsaasti metsämaata kärjenkoskelaisten lähimaastossa. Pirstoutunut alue on heikentänyt vakinaisten asukkaiden ja loma-asukkaiden virkistysmahdollisuuksia. Metsästys, marjastus ja luonnon tarkkailu vaarantuvat. Tuulivoimaloiden ääni peittää alleen luonnon ääniä ja muuttaa näin äänimaisemaa. Hanhijärven pistotien varteen suunniteltu tuulivoimala sijoittuu liian lähelle Villamon Eränkävijät ry:n omistamaa metsästysmajaa.

Kansainvälisten julkaisujen mukaan tuulimyllyjen osista voi irrota terveydelle vaarallisia aineita, joiden pelätään päätyvän ruokiin (esim. marjat).

Maisema ja kulttuuriympäristö

Hankkeessa toteutettuja maisemavaikutusten arviointeja kritisoidaan, etteivät ne anna todenmukaista kuvaa ja ettei niissä ole huomioitu jo rakennettuja tuulivoimaloita. Kaunis maisema tuhoutuu.

Luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelualueet

Useissa mielipiteissä nousi esiin huoli, että luonnon monimuotoisuus kärsii, jos hanke toteutuu. Surmankeitaan lähellä on jo paljon tuulivoimaa ja jokainen lisätuulivoimala teineen ja siirtolinjoineen pirstoo Kärjenkosken lähiluontoa entisestään.

Hanhikeitaan luontoarvojen säilyminen tulee mielipiteiden mukaan turvata. Alueen ympäröiminen tuulivoimaloilla nähdään vakavana uhkana alueen luontoarvoille. Mielipiteissä vaaditaan luopumaan uusista tuulivoimahankkeista ja edellytetään pitkäaikaista seurantaa Hanhikeitaalla ja sen lähialueella.

Linnusto ja muu eläimistö

Mielipiteissä esitettiin huoli hankkeen vaikutuksesta eläin- ja lintulajistolle. Hanhikeitaan Natura-alue on petolintujen kannalta tärkeä alue. Useiden lähelle jo nousseiden tuulivoimala-alueiden kanssa Surmankeitaan hanke muodostaisi merkittävän lisäuhan linnustolle. Suuren petolinnun esiintyminen alueella ja törmäysriski tuulivoimaloihin tulee huomioida. Surmankeitaan alueella on ollut lapinpöllön pesintä. Alueella on mahdollisesti metson soidinalueita.

Yhdessä mielipiteessä on mainittu Luonnonvarakeskuksen (Luke) kansainvälinen koostejulkaisu joulukuulta 2023, jonka mukaan monet lintu- ja nisäkäsryhmät väistävät tuulivoimaa. Yksilöiden siirtyminen osittain tai kokonaan voimaloiden alueelta voi pienentää populaatiokokoja, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisille lajeille. Mielipiteiden mukaan alueen eläinkanta on jo muuttunut rakennettujen tuulivoimaloiden myötä.

Tuulivoimaloiden koot ja tehot kasvavat ja tutkittua tietoa suurten tuulivoimaloiden vaikutuksista lajistolle ei päädy kuntapäätäjien tietoisuuteen riittävän nopeasti.

Pinta- ja pohjavedet

Hankealueella on merkittävä pohjavesiesiintymä, jota on tarkoitus käyttää Isojoen kunnan varavedenottoa paikkana. Tuulivoimaloiden rakentamien voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisvaaraa.

Kaavoitus, maankäyttö- ja yhdyskuntarakenne

Surmankeitaan aluetta ei ole määritetty tuulivoima-alueeksi voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa.

Liikenne

Metsästysseurat huomauttavat, että tuulivoimaloita on suunniteltu hyvin lähelle nykyisiä metsäautoteitä. Voimalat voivat rajoittaa metsätieverkon käyttöä puunkuljetuksissa mutta myös metsästyksessä ja retkeilyssä.

Tiealueelle sijoitetut voimalat aiheuttavat tapaturmavaaran tiealueella liikkuville.

Ilmastovaikutukset

Metsän poiston vuoksi iso osa hiilinieluista tuhottaisiin.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron osalta tuli vähemmän palautetta kuin tuulivoimaloista. Sähkönsiirtolinjoja ei kuitenkaan haluta lisää. Arkkukalliolle rakennettu muuntoasema on jo verottanut suuria määriä metsää.

Yhteisvaikutukset

Mielipiteiden mukaan Surmankeitaan arviointiselostukseen ei ole merkitty kaikkia tuulivoimaloita, joten yhteisvaikutusten arviointi ei ole luotettavaa. Kärjenkosken kylän ympärille aiemmin rakennetusta tuulivoimasta on aiheutunut vähäistä suurempaa ympäristö- ja terveyshaittaa. Erityisesti tuulivoimaloiden yhteisvaikutuksen on todettu olevan merkittävä haitan aiheuttaja.

Yksittäinen asukas voi kokea haittaa useammalta kuin yhdeltä tuulivoima-alueelta sijainnista, sääolosuhteista ja tuulen suunnista riippuen. Kun ilmavirrat kulkevat peräkkäin olevien voimaloiden läpi kohti asuinrakennusta, niiden meluvaikutus vahvistuu ja kasvaa yksittäisen voimalan aiheuttamaa haittaa suuremmaksi.

Osallistaminen

Mielipiteiden mukaan koetaan, että vaikka yleisötilaisuuksia järjestetään, asukkaiden mielipiteillä ei ole vaikutusta.

Muut seikat

Kunnan houkuttelevuus kärsii, asuntojen arvo laskee eikä alueelle haluta muuttaa tuulivoimaloiden vuoksi.

Tuulivoimaloista aiheutuu haittaa tietoliikenneyhteyksiin. Haittoja on aiheutunut jo Kärjenkosken ympärille rakennetuista voimaloista.

Huolta aiheuttaa, mitä tapahtuu tuulivoimaloiden tullessa elinkaarensa päähän ja kuka vastaa niiden purkamisesta ja kustannuksista.

ARVIINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Surmankeitaan tuulivoimapuisto, Isojoki täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Tehtyyn arviointiin liittyy puutteita erityisesti eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin osalta, mutta tehdyn arvioinnin sekä

kuulemisessa saadun palautteen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset. Hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen erillisselvitysten toteuttamiseen. Laatijoiden pätevyudet ja kokemusvuodet on esitetty selkeästi.

Vaikutukset pohjavesiin, ilmastoon ja muinaisjäänöksiin on pääosin arvioitu YVA-vaiheeseen riittävällä tasolla. Yhteysviranomaisella ei ole niiltä osin huomauttamista tehtyihin arviointeihin tai vaikutusten merkittävyyksiin. Myös hanketta koskevat strategiat ja tavoitteet on kuvattu riittävästi YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n mukaisesti.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on nousnut esille puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen toteaa arviointien puutteista seuraavaa:

Raportointi

Arviointiselostus sisälsi jonkin verran virheitä tai vahingossa jääneitä tekstejä jostain toisesta hankkeesta. Myös raportin yläviitteessä on paikoin väärä otsikko viitteenä (esim. vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kappaleen osalta yläviitteessä lukee vaikutukset liikenteeseen), mikä hankaloittaa raportin luettavuutta.

Arviointiselostus on hyvin laaja ja sitä olisi voinut tiivistää etenkin yleistekstien osalta. Raportissa oli myös osin toistettu samoja tekstejä. Raportin rakenne on kuitenkin selkeä ja myös kartat olivat pääosin selkeitä ja havainnollisia.

Vaihtoehdon VE0 vaikutukset

Yhteysviranomainen huomauttaa, että vaihtoehdon VE0 tulisi tarkastelussa olla yhdenvertainen muiden vaihtoehtojen kanssa. Vaihtoehtoa VE0 ei ole arvioitu kaikkien eri vaikutuskohteiden yhteydessä (taulukot, joissa vertaillaan vaihtoehtojen merkittävyyttä), joten tältä osin raportointia olisi tullut yhdenmukaistaa.

Kappaleessa 23 (Vaihtoehto 0: Hankkeen toteuttamatta jättämisen vaikutukset) luetellaan vaihtoehdon VE0 kielteiset vaikutukset, sekä myönteiset vaikutukset, jotka jäävät syntymättä, jos hanke ei toteudu. Vaikutusten merkittävyydet on esitetty kappaleessa 24, jossa on tarkasteltu vaihtoehtojen vertailua ja toteuttamiskelpoisuutta.

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Hankkeen perustiedot on tuotu arviointiselostuksessa riittävästi esille. Toteutusvaihtoehdot VE1 ja VE2 ovat muuttuneet vain hieman arviointiohjelmavaiheen jälkeen. Tuulivoimaloiden määrät ja maksimi kokonaiskorkeus (280 m) ovat pysyneet ennallaan. Arviointiselostuksen mukaan tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW, kun arviointiohjelmassa tehoksi oli ilmoitettu enintään 8 MW.

Hankealueelta Arkkukallion sähköasemalle rakennettavan 110 kV voimajohdon pituudeksi on arviointiohjelmassa ilmoitettu 3-5 km. Arviointiselostuksen mukaan 110 kV voimajohtoreitin pituudeksi on tarkentunut 6,8 km ja reitti on esitetty kartalla. Voimajohtoreitistä 1,8 km sijoittuu olemassa olevan Fingridin 400 kV voimajohdon rinnalle.

Arviointiselostuksen kartoilla 3-1 ja 3-2 olisi ollut hyvä esittää tuulivoimaloille numerot ja käyttää samoja numeroiteja mm. melu- ja välkeselvityksissä. Melu- ja välkeselvitysten voimalanumerot poikkeavat Surmankeitaan arviointiselostuksen kuvissa 9-1 sekä 9-2 esitetyistä voimalanumeroista. Toisistaan poikkeavat numeroinnit eri kartoilla hankaloittavat lukijaa ja myös kommentoinnissa on vaikea viitata tiettyihin voimaloihin, koska voimaloiden numerointi vaihtelee.

Arviointiselostuksen alussa olisi ollut hyvä esittää kartta huoltotiestöstä hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2. Tiestön sijainti vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 olisi tullut esittää myös arviointiselostuksessa esim. liikennettä kuvaavassa osiossa. Muinaisjäänöksiä koskevan kappaleen kuvissa 9-1 ja 9-2 huoltotiestö on esitetty. Arviointiselostuksen mukaan Surmankeitaan tuulivoimapuistoa varten tarvitaan uutta tiestöä vaihtoehdossa VE1 noin 8,2 km ja perusparannettavaa tiestöä on 13,5 km. Vaihtoehdossa VE2 uutta tiestöä tarvitaan noin 2,3 km ja perusparannettavaa tiestöä on 11,2 km.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa oli edellytetty, että hankkeen osalta tulee arvioida hankkeessa tarvittavat maa-ainesmäärät ja niiden ottoalueet sekä mahdolliset läjitysalueet. Yhteysviranomaisen mukaan näitä tietoja ei ole riittävästi täydennetty arviointiselostukseen. Kappaleessa 4.4 (Tuulivoimapuiston rakentaminen) on esitetty tieverkoston ja tuulivoimaloiden asennuskenttien rakentamiseen tarvittava kiviaineksen määrä vain kuljetusmäärinä VE1 4000-5000 kuljetusta ja VE2 1900-2400 kuljetusta. Perusteluja arviolle ei ole tarkemmin esitetty ja kiviainesten tarpeen enimmäismäärä ei käy ilmi. Arviointiselostuksen mukaan tietoa maa-ainesten ottopaikoista ei ole, mutta arviointiselostuksessa todetaan, että ainekset pyritään hankkimaan mahdollisimman läheltä hankealuetta. Läjitettäviä maa-aineksia arvioidaan muodostuvan vain vähän ja ne sijoitetaan hankealueelle.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevan lausunnon mukaan arviointiselostuksessa tulee esittää toiminnan aikana ja toiminnan päättyessä syntyvät jätteet, niiden määrät ja käsittelymenetelmät siten, että myös voimaloiden perustukset puretaan. Muodostuvista jätteistä ja niiden kierrätysmahdollisuuksista on kerrottu arviointiselostuksesta, mutta jätemääriä ei ole arvioitu, joten siltä osin selostus on puutteellinen.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Suunnitelmat ja luvat on esitetty selkeästi. Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Lentoestelupahakemukseen ei tarvitse

liittää enää Fintraffic Lennonvarmistuksen lausuntoa. Lentoestelupaa haetaan suoraan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomista ja viranomaisen pyytää tarvittaessa lausunnot muilta toimijoilta lupapäätöstä varten.

Arviointiselostuksesta jäi epäselväksi tarvittavien maa-ainesten määrä ja mitä lupia maa-ainesten hankintaan tarvitaan. Yhteysviranomaisen on huomauttanut arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa, että tätä olisi tullut tarkastella arviointiselostuksessa.

Hanke voi edellyttää vesilain mukaista ojitusilmoitusta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, mikäli esim. huoltoteiden rakentamisen yhteydessä kaivetaan uusia ojia.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja asutukseen

Tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtoreitin läheinen asutus on esitetty kartoilla ja taulukoissa. Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunnan mukaan asutuksen määrän osalta on esitetty ristiriitaista tietoa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että asutus on esitetty arviointiohjelmavaiheessa 2 km etäisyydellä hankealueen reunasta, mutta arviointiselostuksessa lähimpien asuin- ja lomarakennusten määrä on esitetty 2 km etäisyydellä lähimpiin tuulivoimaloihin. Hankealueen rajalta 2 km etäisyysvyöhykkeelle sijoittuu enemmän asuinrakennuksia kuin etäisyydellä lähimmistä voimalapaikoista.

Isojoen kunta rajautuu Pohjanmaan ja Satakunnan maakuntiin. Pohjanmaan tai Satakunnan maakuntakaavoja ei ole esitetty arviointiselostuksessa ja siitä tuli palautetta kuulemisessa. Pohjanmaan ja Satakunnan maakuntakaavat tulee huomioida Surmankeitaan tuulivoimapuiston jatkosuunnittelussa.

Arviointiselostuksessa on tarkasteltu hankkeen suhdetta Etelä-Pohjanmaan voimassa olevaan maakuntakaavaan ja vireillä olevaan maakuntakaavaan 2050. Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa Surmankeitaan alueelle ei ole osoitettu tuulivoima-alueita. Surmankeitaan hankealue suhteessa maakuntakaavaehdotuksen 2050 tuulivoima-alueeseen on esitetty arviointiselostuksen kuvassa 7-7. Yhteysviranomaisen mukaan myös tuulivoimalat hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 suhteessa maakuntakaavaehdotuksen 2050 tuulivoima-alueen rajaukseen olisi tullut esittää selkeästi kartalla.

Surmankeitaan vaihtoehto VE2 sisältää 9 tuulivoimalaa ja on voimassa olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan mukainen. VE1 käsittää 22 tuulivoimalaa, joten hankevaihtoehdon toteuttamisen edellytyksenä on tuulivoima-alueen merkintä maakuntakaavaan ja uuden maakuntakaavan lainvoimaisuus. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksessa Hanhimaan tuulivoima-alueen raja on pienempi kuin Surmankeitaan hankealue. Surmankeitaan tuulivoima-alue on huomattavasti maakuntakaavaan rajattua aluetta laajempi etenkin alueen pohjoisosasta.

Arviointiselostuksen kpl 7.9.1 mukaan "*Hankkeen voidaan katsoa olevan maakuntakaavanmerkinnän mukainen*". Johtopäätöstä ei ole kuitenkaan perusteltu. Yhteysviranomaisen mukaan hankealue ja sen voimalasijoittelu poikkeavat maakuntakaavan tuulivoima-alueesta ja erityisesti olisi tullut tarkastella, miten poikkeaminen vaikuttaa mm. alueen pohjoispuolisiin luontoarvoihin sekä hankealueen läheiseen asutukseen. Hankealue sijoittuu lännessä ja kaakossa lähemmäksi asutusta kuin maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajaus. Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan maakuntakaavan rajauksista poikettaessa on selvityksin varmistettava, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu.

Arviointiselostuksessa on tarkasteltu hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota muutamiin arviointiselostuksessa esitettyihin arvioihin, joissa on ristiriitaa:

Tavoite "*Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.*" Arviointiselostuksessa todetaan, että "*melu- ja välkemallinnuksin on osoitettu, etteivät välke tai meluarvot ylitä asutuksen osalta annettuja määräyksiä ja ohjearvoja.*" Selostuksessa on ristiriitaisuuksia, koska myöhemmin arviointiselostuksessa todetaan välkkeen ohjearvon 8 h/a ylittyvän tuulivoimaloita läheisimpien asuntojen osalta.

Arviointiselostuksessa on esitetty nykyisen maankäytön osalta osin virheellistä tietoa. Kappaleessa 7.9.3 todetaan: "*Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat hankealueen sisällä lähinnä nykyisille turvetuotantoalueille, metsätalousalueille, teiden rinnalle ja peltoalueille*". Kappaleessa 7.9.4 todetaan *tuulivoimapuiston keskeisten maankäyttöön kohdistuvien vaikutuksien koskevan ennen kaikkea rakentamattomien metsätalous- ja peltoalueiden muuttumista osin energiantuotannon alueiksi ja uusiksi tiealueiksi*. Yhteenvedossa kappaleessa 7.10 todetaan "*tuulivoimaloiden rakennusalueella hanke vaikuttaa suoraan maankäyttöön muuttamalla maa- ja metsätalousaluetta ja turvetuotantoaluetta rakennetuksi alueeksi*". Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealueella ei ole turvetuotantoalueita eikä juuri peltoja. Maankäytön vaikutukset hankealueella kohdistuvat lähinnä metsätalousalueisiin. Sähkönsiirtoreitti ylittää muutamia peltoja hankealueen länsipuolella Siironjoen varrella.

Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0-7 km) ja välialuetta (7-14 km). Kaukoaluetta (14-25 km) on tarkasteltu arvioinnissa yleispiirteisimmän. Tarkastelussa on käytetty näkemäalueanalyysiä sekä havainnekuvia 9 kuvauspisteeltä eri puolilta hankealuetta. Havainnekuviissa on käytetty hankkeen maksimikoon mukaisia voimaloita kuten yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa on edellytetty.

Yhteysviranomaisen toteaa, että havainnekuvien osalta olisi tullut esittää tieto, milloin valokuvat on otettu ja minkä ajankohdan mukaiseen tilanteeseen maisemavaikutusten arviointi perustuu. Surmankeitaan lähialueille on rakennettu viime vuosina tuulivoimaloita, jolloin näkymät ovat monelta osin muuttuneet. Havainnekuvia tulee päivittää hankkeen jatkosuunnittelussa kaavoituksen yhteydessä.

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on huomioitu arvioinnissa. Arviointiselostuksen mukaan *"maakunnallisesti arvokkaista kohteista on ollut vaikea löytää kohdekuvauksia ja tästä syystä vain lähimpiä kohteita on kuvattu"*. Etelä-Pohjanmaan liitto huomautti, että maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista on kattavat kohdekuvaukset tehdyissä selvityksissä, joista ne olisivat olleet saatavilla. Varsinais-Suomen ELY-keskus oli kiinnittänyt huomiota siihen, että maiseman ja kulttuuriympäristön maakunnalliset arvokohteet on huomioitu vain 20 km säteeltä, vaikka maisemavaikutusten kaukoalue on määritelty 14-25 km etäisyydelle.

Kärjenkosken kylä sijoittuu usean tuulivoimahankkeen keskelle. Kuulemispalautteen perusteella yhteisvaikutusten arviointi maisemavaikutusten osalta on puutteellinen. Muun muassa Etelä-Pohjanmaan liitto on huomauttanut, että hankkeessa ei ole laadittu yhteisvaikutusten arvioinnin tueksi lainkaan havainnekuvia, joissa olisi mukana lähialueen tuulivoimalat. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen. Arviointiohjelmaa koskevassa yhteysviranomaisen lausunnossa on painotettu maisemavaikutusten osalta yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä. Yhteysviranomaisen mukaan havainnekuvia yhteisvaikutuksista on tarpeen tehdä hankkeen jatkosuunnittelussa osana kaavoitusta.

Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunnan mukaan näkemäanalyysija toivotaan enemmän alueelle, jossa on jo useamman tuulivoimalan yhteisvaikutuksia (Kärjenkoski-Suojoki). Surmankeitaan lähelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden Lehmikeitaan ja Kolmihaaran voimaloita tulee näkymään osin samoissa katselusuunnissa kuin Surmankeitaan voimaloita. Maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointi mm. näiden hankkeiden osalta on jatkosuunnittelussa tärkeää. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että yksittäisistä havainnekuvista on vaikea saada käsitystä siitä, miten paljon tuulivoimaloita näkyy useisiin eri katselusuuntiin tuulivoimahankkeiden väliin jäävän asutuksen osalta. Yksittäisten havainnekuvien lisäksi jatkosuunnittelussa olisi hyvä toteuttaa myös videomallinnus tai 360-asteen kuvausnäkyymiä keskeisistä kohteista.

Vaikutukset maaperään sekä pintavesiin

Arviointiselostuksen karttojen mukaan tuulivoimalapaikat sijoittuvat pääosin kivennäismaille. Hankealueeseen sisältyy lisäksi paljon turvemaavaltaisia alueita. Osa uusista teistä sijoittuu turvemaavaltaisille alueille, joilla voidaan tarvita mm. massanvaihtoa. Tiestön ja

tuulivoimapuiston rakentamisen vaikutuksia on arvioitu arviointiselostuksessa melko yleisellä tasolla. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan turvemaavaltaisille maille rakentamisen tarvetta ja vaikutuksia olisi tullut arvioida tarkemmin.

Arviointiselostuksen mukaan happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on pieni hankealueella tai sähkönsiirtoreitin alueella. GTK:n happamat sulfaattimaat 1:250 000 aineistosta voidaan kuitenkin todeta, että hankealueelle ja sähkönsiirtoreitille sijoittuu myös alueita, joilla on kohtalainen todennäköisyys happamien sulfaattimaiden esiintymiselle. Kohtalaisen riskin alueiksi on rajattu GTK:n aineistossa Pitkänniemenkeitaan suoalue sekä sen pohjoispuolelta ojitettu suoalue, josta sähkönsiirtoreitin alkupää on merkitty alkamaan kartoilla. Myös Siironjoen varrella esiintyy kohtalaisen happamuusriskin aluetta. Tältä osin arviointiselostuksen tiedoissa on ristiriitaa GTK:n paikkatietoaineiston kanssa. Happamien sulfaattimaiden esiintymistä on tarpeen selvittää tarkemmin jatkosuunnittelussa, mikäli rakentamista kohdistuu kohtalaisen happamuusriskin alueille.

Sivulla 163 lukee virheellisesti Hanhiojen valuma-alue (37.066). Kyseinen 3. jakovaiheen valuma-alue 37.066 on nimeltään Hanhiojan valuma-alue. Hankkeen pintavesivaikutukset on arvioitu hyvin pintapuolisesti. Kappaleessa 10.5.1 kiintoainekuormituksen vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä, kun ne suhteutetaan Lapväärtinjoen valuma-alueeseen. Kuormitusvaikutukset olisi pitänyt arvioida myös lähimpään alapuoliseen vesimuodostumaan, joka on Kärjenjoki.

Arviointiselostuksen pintavesivaikutusten tarkastelussa ei ole huomioitu alueen kalastoa, mistä Varsinais-Suomen ELY-keskus on huomauttanut lausunnossaan. Hankealueella sijaitseva Hanhioja on kalataloudellisesti merkittävä puro, sillä siellä esiintyy koekalastusrekisterin mukaan erittäin uhanalaista taimenta. Hanhiojan lähialueelle suunniteltujen tuulivoimaloiden tai tiestön rakentamisesta saattaa aiheutua taimenkannalle haitallista kuormitusta. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen mukaan hankkeen osalta tulee selvittää Hanhiojan kalaston nykytila standardinmukaisilla sähkökoekalastuksilla (RKTL:n työraportteja 21/2014) ja esittää ajantasaiset tiedot puron kalastosta sekä arviot hankkeen vaikutuksista siihen. Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa on todettu, että alueen purojen ja pienvesistöjen merkitys kalastolle tulee selvittää. Alueen kalastoa ei kuitenkaan ole arviointiselostuksessa kuvattu millään tavoin. Hanhiojaa ei ole arviointiselostuksessa tunnistettu kalaston kannalta arvokkaaksi puroksi ja sitä kautta vesistökuormituksen osalta herkäksi kohteeksi. Kalaston nykytila ja arviot hankkeen vaikutuksista kalastoon tulee selvittää ennen kaavan hyväksymistä.

Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen aiheuttavan vain vähäisiä pintavesivaikutuksia lähinnä rakentamisaikana kiintoainekuormituksen lisääntymisenä. Yhteysviranomaisen toteaa, että

kiintoainekuormituksen lisäksi vesistövaikutuksia voi aiheutua hankkeessa mm. pohjavesipinnan laskemisesta (vaikutus pintavesien virtaamiin) tai turpeen hajoamisesta (humuskuormituksen lisääntyminen), mikäli turvemaita joudutaan ojittamaan esimerkiksi uusien tai levennettävien teiden osalta. Mikäli rakentamista kohdistuu happamille sulfaattimaille, voi aiheutua vesien happamoitumista ja metallipitoisia valumavesiä, jotka ovat riski etenkin happamuudelle herkälle taimenelle. Haitallisten vaikutusten vähentämistoimissa olisi tullut huomioida lieventämistoimet, jottei hankkeesta aiheudu esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle hankealueella.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja arvokkaisiin luontokohteisiin

Uusi luonnonsuojelulaki on tullut voimaan vuonna 2023. Arviointiselostuksen liitteenä 5 oleva luontoselvitys on tehty vuonna 2021 ja siinä on viitattu vanhaan luonnonsuojelulakiin kappaleessa "*Luontotyyppien ja lajiston inventoinnin periaatteet*".

Luontoselvityksessä olisi ollut hyvä esittää enemmän valokuvia alueen arvokkaista luontokohteista.

Vaikutukset linnustoon

Linnustoselvityksiin käytetyt kokonaistuntimäärät, ajankohdat, kohdealueet, havainnointiin mahdollisesti vaikuttavat tekijät (mm. säätila) ja havainnointipisteen näkyvyysaluetta eri ilmansuuntiin ei esitetä riittävän tarkasti.

Päiväpetolintuseurantaa on tehty kuutena maastopäivänä ajanjaksolla 17.6.-5.8.2021. Tarkkailua on tehty 7–8 tunnin ajan tarkkailupäivää kohden. Havainnointipisteen sijainti ja lukumäärä on esitetty ristiriitaisesti: Päiväpetolintuseurannassa (arviointiselostuksen liite 7) on esitetty yksi hankealueen keskelle sijoittuva piste, kun taas luontoselvityksessä (arviointiselostuksen liite 5) on esitetty kaksi havaintopistettä sijoittuen Natura-alueen keskelle ja sen pohjoispuolelle. Päiväpetolintuseurannan tuloksia ei ole hyödynnetty lajien vaikutusarvioinnissa.

Muuttolinnustoseurantaa on tehty 10 päivää keväällä ja 10 päivää syksyllä. Tämä ei ole ohjeellisen vähimmäismäärän mukainen (Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Suomen ympäristö 1:2016). Ohjeistuksesta poikkeamista ei perustella riittävästi. Linnustollisesti arvokkaan alueen läheisyyteen sijoittuvassa vaikutusarvioinnissa korostuu tarkasti toteutetun, kattavan ja ajantasaisen tausta-aineiston tärkeys, sekä arvio siitä, miten toteutetun seurannan ajoittaminen on onnistunut. Havainnointitietojen puutteellisuuden takia mahdollisesti yöllä muuttavien lajien huomioiminen jää epäselväksi.

Pesimälinnustoselvityksen havaintoja (liite 5, Luontoselvitys; taulukko 2) ei esitetä karttapohjalla. Tekstin perusteella näitä on haasteellista

paikantaa. Pöllöselvityksen tulkinta esimerkiksi myyräkanta-arvioon sitoen antaisi paremman kokonaiskuvan selvityshetken tilanteesta.

Luonnonvarakeskus näkee puutteena, että kanalintujen soidinpaikkaselvitykset on toteutettu vain yhtenä vuonna. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle.

Vaikutukset eläimistöön

Liito-oravan osalta selvityksessä ei ole nostettu esille kartoitushetkellä asumattomia, mutta lajille soveltuvia, elinympäristöjä. Nämä olisi ollut perusteltua esittää erityisesti huoltotieverkon ja tuulivoimaloiden vaikutusalueelle soveltuvien kohteiden osalta. Liito-orava on suhteellisen lyhytikäinen laji, joten reviirien väliaikainen tyhjentyminen kuuluu lajin ekologiaan. Yksittäisenä vuonna tehty kartoitus ei poissulje soveltuvaa reviiriä.

Viitasammakoita havainnoitiin keväällä toteutettujen lintuselvitysten yhteydessä, eikä lajia havaittu. Kartoitusmenetelmää ja -ajankohtaa ei ole esitetty riittävällä tarkkuudella. Tämä vaikeuttaa kommentointia ja aiheuttaa arvioon epävarmuutta.

Lepakkoselvityksen ajankohtaa ja siihen mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä (mm. sääolosuhteet) ei esitetä riittävällä tarkkuudella. Selvitys on tehty arviointiselostuksen mukaan jo vuonna 2018. Arvio siitä, miten hyvin selvitys kuvaa nykyhetken tilannetta, olisi ollut perusteltua sisällyttää osaksi arviota.

Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin sekä suojeluohjelmien kohteisiin

Suunnitellun pohjoisen sisäänajoreitin välittömään läheisyyteen sijoittuu yksityinen suojelualue (YSA255692, Jokihaaro), jota ei ole huomioitu arviointiselostuksessa.

Natura-lausuntojen (liitteet 2 ja 3) mukaan Natura-arviointi on suojelun perusteena olevien luontotyyppien osalta toteutettu hankkeeseen nähden riittävällä tavalla. Petolintutarkkailun osalta arviointiselostuksessa on esitetty ristiriitaista tietoa, mistä havainnointia on tehty. Suojeluperustelajien osalta Natura-arvioinnin tausta-aineistojen kuten linnustoselvitysten dokumentointi on kuitenkin puutteellista. Vaikka paikkatietoperusteinen lähestymistapa ja asiantuntija-arviot vaikuttavat perustelluilta ja asianmukaisilta, puutteet seuranta- ja inventointitiedoissa aiheuttavat Natura-arviointiin epävarmuutta. Hankevaihtoehtojen vaikutuksia ei myöskään ole arvioitu erillisesti. Sähkönsiirron vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena olevaan linnustoon on kuvattu puutteellisesti.

Metsähallituksen mukaan tuulivoiman vaikutuksille herkän kaakkurin pesintää Natura-alueella sekä lentosuuntia ruokailualueille olisi tullut selvittää Natura-arvioinnin yhteydessä, koska sen osalta on huonosti tietoa esiintymisestä. Arvioinnissa ei ole otettu kantaa siihen, pesiikö

häiriöalueella suojeluperustelajeja (esim. kahlaajia). Metsähallituksen lausunnon mukaan suojeluperustelajeihin kohdistuvat kumuloituvat vaikutukset on jätetty arvioinnissa käsittelemättä ja suojeluperustelintulajien lentoreittien tunnistaminen on puutteellista.

Hankkeiden yhteisvaikutusten käsittely jää Natura-arviossa hyvin kevyeksi ja osin epäselväksi. Yhteisvaikutuksia linnustoon on käsitelty lähinnä vain törmäysriskin kannalta ja väistämiskaivutus jää käsittelemättä. Metsähallitus on huomauttanut, että lievennystoimenpiteiden osalta arvioinnissa ei täsmennetä mihin suojeluperusteisiin ne vaikuttaisivat ja että vaikutusten merkittävyys Natura-arvioinnissa pitää arvioida sekä ilman lieventäviä toimenpiteitä että lieventävien toimenpiteiden kanssa.

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että Natura-arvioinnissa 10 km säteellä esitetyt tuulivoimalat taulukossa 16 poikkeavat arviointiselostuksen taulukon 22-1 tiedoista. Voimalamäärissä on eroja ja vanhentuneita tietoja mm. Lakiakangas III voimalat (20 kpl) ja Rajamäenkylän voimalat (54 kpl) puuttuvat Natura-arvioinnin taulukosta kokonaan, vaikka ne sijoittuvat 10 km säteelle.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Meluvaikutukset

Matalataajuista melua koskevia tuloksia olisi tullut paremmin selittää arviointiselostuksen tekstissä. Taulukoissa 17-7 ja 17-8 on esitetty äänitaso lähimpien rakennusten osalta sisä- ja ulkotiloissa ja miten äänitaso poikkeaa asumisterveysasetuksen toimenpiderajoista. Taulukoiden tuloksista olisi tullut kertoa, mihin arvoon (dB) lukuja on verrattu, jotta kaikki lukijat ymmärtävät tuloksia. Liitteessä 9 on esitetty tarkemmin kuvaajina asuinrakennusten A-F äänitasot sisällä ja ulkona suhteessa asumisterveysasetuksen 545/2015 toimenpiderajoihin. Kummassakin hankevaihtoehdossa VE1 tai VE2 äänitasot sisätiloissa jäävät laskelmien mukaan selvästi alle toimenpiderajojen (arvot ovat negatiivisia). Taulukoissa ja kuvaajissa on esitetty myös äänitasot ulkona verrattuna sisätiloille annettuihin ohjearvoihin. Näiden tulosten merkittävyyttä ei kuitenkaan ole arviointiselostuksessa avattu, joten lukijan on vaikea tehdä niistä itse johtopäätöksiä.

Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta on huomauttanut launnonssaan, että Asumisterveysasetuksen 545/2015 12 § 3.mon tarkoittama 25 dB toimenpideraja on huomioitava yhtenä lähiasutuksen sisämelutason ohjearvona. Arviointiselostuksen melu- ja välkemallinnusta koskevassa liitteessä 9 on mainittu kyseinen 25 dB toimenpideraja. Arviointiselostuksen tuloksissa ei kuitenkaan ole kerrottu, onko kyseinen toimenpideraja huomioitu tai miksi sitä ei ole tarkasteltu.

Vaikutukset valo-olosuhteisiin (välke/varjostus)

Kappaleesta 17.3.6 ei käy selkeästi ilmi, perustuuko välkevaikutusten merkittävyyden arviointi tilanteeseen, jossa puustoa ei ole huomioitu vai onko puusto huomioitu lieventävänä tekijänä. Yhteysviranomaisen mukaan varjostuksen tuloksista johtopäätökset tulee tehdä ilman puuston suojaavaa vaikutusta, koska puuston säilymistä nykyisellään asutuksen ja voimaloiden välillä ei voida taata.

Yhteisvaikutusten arvioinnin mukaan vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 varjostuksen määrä ei muutu Surmankeidasta lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla, kun muiden läheisten tuulivoimaloiden varjostus huomioidaan. Tätä tulosta olisi voinut selittää arviointiselostuksessa paremmin. Yhteisvaikutusten välkemallinnustulokset eivät ole luotettavia koska arvioinnista puuttuvat jo rakennetut Isokeitaan tuulivoimalat sekä rakenteilla olevat Mikonkeitaan tuulivoimalat. Isokeitaan lähimmät tuulivoimalat sijaitsevan noin 3,5 km etäisyydellä Surmankeitaan hankealueesta ja Mikonkeitaan lähin tuulivoimala sijoittuu noin 7 km etäisyydelle Surmankeitaan hankealueesta.

Vaikutukset liikenteeseen

Yhteysviranomainen on arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa pyytänyt arviointiselostuksen reittivaihtoehtojen kuvauksessa erittelemään liikenteen osalta mahdolliset ongelmakohtat ja rajoittavat tekijät. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen mukaan teiden soveltuvuutta erikoiskuljetuksille ei ole riittävästi huomioita arviointiselostuksessa. Erityisesti yhdystien 17017 soveltuvuutta erikoiskuljetuksille olisi ollut syytä arvioida, sillä se on erittäin mutkainen, mutkien näkemät ovat huonot ja lisäksi tie kulkee mäkisessä maastossa. Todennäköisesti kyseessä oleva maantie ei sovellu suurille erikoiskuljetuksille ilman merkittäviä parannustoimenpiteitä. Jatkosuunnittelussa on syytä tutkia vaihtoehtoiset kuljetusreitit.

Vaikutukset elinkeinotoimintaan ja luonnonvarojen hyödyntämiseen

Kappaleessa 19.4.2 on kerrottu virheellisesti, että alue kuuluu Haapaveden riistanhoitoyhdistyksen alueeseen, joka sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla. Kappaleessa 16.4 on kerrottu oikein alueen kuuluvan Isojoen-Karjosen riistanhoitoyhdistyksen alueeseen ja esitetty alueella toimivat metsästysseurat.

Turvallisuus- ja ympäristöriskit

Villamon eränkävijät ry huomautti, että Hanhijärven pistotien varteen suunniteltu tuulivoimala on sijoitettu liian lähelle yhdistyksen omistamaa metsästysmajaa. Lisäksi Villamon eränkävijät ry ja Villamo-Heikkilän metsästysseura ovat kommentoineet, että tuulivoimalat on suunniteltu kartan mukaan liian lähelle metsäautoteitä.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että arvioinnissa olisi tullut tarkastella turvallisuuden näkökulmasta tuulivoimaloiden etäisyyksiä alueella sijaitseviin rakennuksiin, vaikka ne eivät ole lomarakennuskäytössä.

Kartalta mitattuna etäisyys voimalasta 11 (VE1, osayleiskaavaluonnos) metsästysmajaan on noin 125 m, jolloin tuulivoimala voisi kaatuessaan osua metsästysmajaan. Hankkeessa tulee huomioida riittävä suojaetäisyys metsästysmajaan. Suojaetäisyyteen vaikuttaa mm. tuulivoimalan korkeus. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa metsäautoteihin tulee tarkentaa kaavoituksessa, tielläliikkujien turvallisuus huomioiden.

Kappaleessa 21.7. todetaan, että tuulivoimapuisto ei sijaitse luokitelluilla pohjavesialueilla eivätkä rakennus- tai huoltotiet kulje pohjavesialueella. Surmankeitaan hankealue sijoittuu osin Rimpikankaan pohjavesialueelle ja pohjavesialueen läpi kulkee myös tie. Tältä osin arviointiselostuksessa on ristiriitaista tietoa. Vaihtoehdon VE1 koillisin tuulivoimala 15 sijoittuu vain 90 m etäisyydelle pohjavesialueen rajasta, jolloin voimalan kaatumisesta voisi aiheutua kemikaaliriskejä pohjavesialueelle. Jatkosuunnittelussa voimaloiden sijoittelussa tulee huomioida riittävät suojaetäisyydet pohjavesialueisiin. Tiestön osalta arviointiselostuksessa olisi tullut kertoa, onko Rimpikankaan pohjavesialueen halki kulkevaa tietä tarkoitus käyttää tuulivoimala-alueen liikenteen osalta ja onko tietä tarkoitus leventää tai kunnostaa hankkeen vuoksi.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä nousi esiin, että Surmankeitaan ja läheisten muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointia ei pidetty riittävänä ja että rakennettuja tuulivoimaloita puuttuu yhteisvaikutusten tarkasteluista. Yhteisvaikutusten arviointia pidettiin puutteellisena mm. maisemavaikutusten havainnekuvien osalta, melu- ja välkemallinnusten osalta sekä luonto- ja erityisesti linnustovaikutusten osalta.

Yhteysviranomaisen tarkastelun perusteella Surmankeitaan arviointiselostuksen yhteisvaikutusten arviointi sisältää monelta osin puutteita. Surmankeitaan yhteisvaikutusten arviointitulosten merkittävyyttä ei ole esitetty selkeästi arviointiselostuksessa. Yhteisvaikutusten merkittävyys olisi tullut esittää vaikutuskohteittain taulukkona, jotta olisi helpompi erottaa, mitkä yhteisvaikutukset ovat merkittävimpiä.

Kärjenkoski-Vesijärvi-Suojoki -alueen kylät ovat jäämässä tuulivoimahankkeiden ympäröimäksi. Yhteisvaikutusten melu- ja välkemallinuksista puuttuvat Isokeitaan, Mikonkeitaan, Kolmihaaran ja Lehmikeitaan tuulivoimalat. Arviointiselostuksen taulukon 22-1 mukaan etäisyydet lähimmillään Surmankeitaan hankealueelle näiden osalta ovat: Lehmikeidas 1,2 km, Kolmihaara 1,4 km, Isokeidas 3,0 km ja Mikonkeidas 6,3 km. Ainakin jo rakennettujen tai hyväksytyjen tuulivoimahankkeiden voimalat (Isokeidas ja Mikonkeidas) olisi tullut huomioida mallinuksissa. Melu- ja välkemallinnuskartoilla sekä näkemäanalyyseissä on esitetty 10 tuulivoimalaa, jotka on selitteessä merkitty Mikonkeitaan tuulivoimaloiksi. Selitteessä on kuitenkin virhe,

koska kyseiset voimalat ovat karttatarkastelun perusteella Metsälän tuulivoimaosayleiskaavan alueelle sijoittuvia tuulivoimaloita (arviointiselostuksen kuva 22-1).

Energiequellen hankesivujen mukaan Mikonkeitaan tuulivoimahanke koostuu 16 tuulivoimalasta ja voimaloiden rakentaminen on alkanut vuonna 2023. Mikonkeitaan tuulivoimaosayleiskaavan alue rajautuu Isojoen kunnan rajaan ja myös voimaloita sijoittuu lähelle Isojoen kunnan rajaa. Isojoen puolella sijaitseva osuus Mikonkeitaan hankkeesta (viisi tuulivoimalaa) on siirtynyt Ilmatar Energy Oy:lle ja toimii nimellä Isokeidas. Isokeitaan voimaloita ei ole Surmankeitaan yhteisvaikutusten arvioinnin melu- ja välkemallinnuksia kuvaavilla kartoilla tai näkemäanalyysissä, vaikka Isokeitaan tuulivoimalat on rakennettu ja otettu käyttöön vuonna 2023. Yhteisvaikutusten osalta tehtyjä melu- ja välkemallinnuksia ei voida pitää riittävinä ja luotettavina, koska mallinuksista puuttuu useita jo rakennettuja ja luvitettuja tuulivoimaloita. Yhteysviranomaisen huomauttaakin, että yhteisvaikutusten arviointia melun, välkkeen ja maisemavaikutusten osalta tulee täydentää ennen kaavan hyväksymistä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että myös hankkeiden luontovaikutusten yhteisvaikutusten arviointiin liittyy huomattavia puutteita ja tähän myös muut viranomaiset ovat kiinnittäneet lausunnoissaan huomiota. Metsähallituksen lausunnon mukaan linnustoon kohdistuva yhteisvaikutusten arviointi on puutteellista. Esimerkiksi hankkeen petolintuihin kohdistuvista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista ei mainita mitään. Luonnonvarakeskus näkee, että yhteisvaikutusten tarkastelu eläimistölle on arviointiselostuksessa riittämätön. Osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviereille ja lajin esiintymisalueille (esim. karhu, susi, metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankeita.

Linnustoon ja luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointi arviointiselostuksessa on kuitattu hyvin lyhyesti, eikä arvioinnin osalta ole kerrottu, mitä aineistoja arvioinnissa on käytetty. Jo toteutettujen tai rakenteilla olevien tuulivoimahankeiden osalta on tehty luontoinventointeja YVA-arvioinneissa ja niiden tietoja olisi voinut hyödyntää hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnissa. Liitteen 6 Natura-arvioinnin taulukossa 16 on esitetty 10 km säteelle sijoittuvat tuulivoimahankeet, mutta se sisältää vanhentunutta tietoa ja taulukosta puuttuvat Lakiakangas III tuulivoimalat sekä Rajamäenkylän tuulivoimalat.

Sähkönsiirron osalta yhteisvaikutukset on myös arvioitu puutteellisesti. Arviointiselostuksessa ei ole esimerkiksi kuvattu, mitä voimajohtoja Arkkukallion sähköasemalle on jo rakennettu ja mitä voimajohtoja on suunnitteilla ja miten ne sijoittuvat toisiinsa nähden.

Surmankeitaan läheisiä tuulivoimahankeita on esitetty arviointiselostuksen taulukossa 22-1 ja kuvassa 22-1. Taulukosta ja

kartalta puuttuvat Merikarvialle sijoittuvat Ilmatar Merikarvia Oy:n Kultakallioiden ja Pyynevankankaan tuulivoimahankkeet, joiden YVA-ohjelmat ovat tulleet vireille tammikuussa 2024. Hankkeissa mm. tarkastellaan sähkönsiirtoa Arkkukallion sähköasemalle ja hankkeilla voi olla myös muita yhteisvaikutuksia ainakin maisemavaikutusten osalta. Kultakallioiden tuulivoimapuiston hankealue sijoittuu 500 m etäisyydelle Isojoen kunnanrajasta. Kultakallioiden ja Pyynevankankaan hankkeet tulee huomioida Surmankeitaan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa.

Osallistaminen

Osallistaminen on hoidettu osayleiskaavan ja YVA:n yhteismenettelyssä. Osallistaminen täyttää YVA-lain vaatimukset, mutta osallistaminen olisi voinut yhteysviranomaisen mukaan olla monipuolisempaa. Hankkeessa olisi voinut esimerkiksi toteuttaa alueen asukkaille suunnatun asukaskyselyn tai seurantaryhmän, joita usein käytetään YVA-menettelyssä tiedotuksen ja osallistamisen lisäämiseksi.

Seurantaohjelma

Arviointiselostuksessa on esitetty ehdotus ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi. Surmankeitaan tuulivoimapuiston vaikutuksia alueen linnustoon suositellaan seurattavaksi hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikana. Seuranta suositellaan toteuttamaan yhteistyössä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Tarkempi seurantasuunnitelma laaditaan kaavoituksen yhteydessä.

Metsähallituksen lausunnon mukaan linnustoselvitykset olisi ollut hyvä aloittaa jo ennen Natura-arviointia, jotta arvioinnin pohjaksi olisi saatu ajantasaista tietoa. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen.

Arviointiselostuksen mukaan melumittauksia on esitetty tehtäväksi, mikäli asukkaat kokevat häiritsevää melua tuulivoimapuiston valmistuttua. Varjostusta ehdotetaan seurattavaksi varjostuksen seurantajärjestelmän avulla ja pysäyttämään voimalat niinä aikoina, kun varjostusta muodostuu yli 8 tuntia vuodessa tuulivoimahanketta lähimmille asuin- ja lomarakennuksille. Yhteysviranomaisen toteaa tähän, että voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella niin, että niistä ei aiheudu asuin- tai lomarakennuksille yli kahdeksaa tuntia väkettä vuodessa tai melun ohjearvon ylityksiä.

Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ehdotetaan seurattavaksi tuulivoimapuistosta ja sen mahdollisista häiriöistä annettavien palautteiden perusteella. Tuulivoimapuiston osalta voitaisiin toteuttaa asukaskysely, kun tuulivoimapuisto on ollut toiminnassa kahden vuoden ajan. Virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia voitaisiin seurata esimerkiksi haastattelemalla metsästysseurojen edustajia.

Arviointiselostuksesta jää epäselväksi aiotaanko yllä mainitut seurantatoimet toteuttaa. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että mikäli hanke toteutetaan, sen keskeisiä vaikutuksia seurataan ja

kuunnellaan paikallisia ihmisiä. Yhteysviranomaisen katsoo, että seurantaohjelmassa olisi tullut esittää selkeästi myös ne vaikutusten lieventämistoimenpiteet, jotka hankkeessa tullaan toteuttamaan ja joilla on merkitystä vaikutusten seurannan kannalta.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Surmankeitaan tuulivoimapuiston hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, maisemaan, varjon muodostumiseen (välke), Hanhikeitaan Natura-alueen suojeluperusteina oleviin lajeihin sekä linnustoon. Kuulemisessa saatujen lausuntojen, mielipiteiden ja asiantuntijakommenttien pohjalta yhteysviranomaisen arvion mukaan hankkeessa korostuvat yhteisvaikutukset muiden tuulivoima-alueiden kanssa.

Vaihtoehdon VE1 vaikutus yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön on suuri kielteinen, koska vaihtoehto on ristiriidassa voimassa olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan kanssa. Vaihtoehtoa VE2 suuremman tuulivoimapuiston toteutumisen edellytyksenä on, että alue osoitetaan ja hyväksytään vireillä olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 tuulivoima-alueeksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että VE1 on ristiriidassa myös vireillä olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kanssa, sillä suuri osa voimaloista sijoittuu maakuntakaavaehdotuksessa osoitetun Hanhimaan tuulivoimatuotannon aluerajauksen ulkopuolelle, jonne sijoittuu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaan alueen merkintä. Myös hankevaihtoehdossa VE2 suuri osa tuulivoimaloista sijoittuu maakuntakaavaan 2050 ehdotuksessa merkityn rajauksen pohjoispuolelle. Tuulivoimapuiston alueen poikkeaminen maakuntakaavasta ei saa vaarantaa maakuntakaavassa esitettyjä tavoitteita.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaihtoehdolla VE1 on suuria kielteisiä vaikutuksia asumisviihtyvyyteen, koska varjostuksen määrä ylittää lähimpien asuinrakennusten osalta muissa maissa käytössä olevan vuotuisen 8 tunnin ohjearvon. Ohjearvo ylittyy arviointiselostuksen mukaan 11 asuinrakennuksen ja kahden loma-asunnon osalta. Muutamien asuntojen osalta mallinnettu välkemäärä on huomattavan korkea, yli 23 tuntia/vuosi. Vaihtoehdossa VE1 hankealueen läntisimmät sekä kaakkois- ja itäreunan voimalat aiheuttaisivat eniten haitallisia välkevaikutuksia. Vaihtoehdossa VE2 varjostusvaikutus ylittää hieman 8 h/vuosi yhden asuinrakennuksen osalta ja haitallisia vaikutuksia aiheuttaa läntisin tuulivoimala. Yhteysviranomaisen toteaa, että molemmissa hankevaihtoehdoissa välkehaitan ehkäisemiseksi

voimaloiden määrää tai sijoittelua tulee muuttaa niin, että vuotuinen välkemäärä alittaa 8 h/vuosi asuinrakennusten kohdalla. Välketarkastelussa ei tule huomioida puuston suojaavaa vaikutusta.

Melun ohjearvot eivät tehtyjen mallinnusten mukaan ylity.

Melumallinnus on tehty lähtömelutasolla 105,5 dB, jota voidaan pitää alhaisena verrattuna muiden vastaavien tuulivoimahankkeiden mallinuksissa käytettyihin lähtömelutasoihin. Mallinnuksessa käytetty voimalatyyppi ei vastaa suoraan hankkeessa esitettyä voimalatyyppiä, joten meluhaitan arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä. Tuulivoimaloiden melun kantautumiseen voivat vaikuttaa myös mm. vuodenaika ja sääolosuhteet, joten ajoittain melu voidaan kokea häiritseväksi, vaikka keskimelutaso ei ylittäisi ohjearvoja. Epävarmuustekijöiden vuoksi tuulivoimaloiden sijoitusetäisyydessä suhteessa asutukseen tulee huomioida riittävä varovaisuusperiaate.

Lausunnoissa ja mielipiteissä kritisoitiin hankkeen osalta toteutettua yhteisvaikutusten arviointia puutteelliseksi ja yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen. Yhteisvaikutusten merkittävyyden arviointi on perustunut melu- ja välkemallinuksiin, joista puuttuu rakennettuja Isokeitaan ja rakenteilla olevia Mikonkeitaan tuulivoimaloita, jotka sijoittuvat lähelle asutusta. Yhteisvaikutuksia melun ja välkkeen osalta voi muodostua myös suunnitteilla olevien Lehmikeitaan ja Kolmihaaran tuulivoimaloiden kanssa. Koska kaikkia tuulivoimaloita ei ole huomioitu melun ja välkkeen arvioinneissa, yhteisvaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat arvioinnissa esitettyä merkittävämmät.

Melun ja välkkeen lisäksi maisemaan kohdistuvat muutokset heikentävät asumisviihtyisyyttä. Tehdyn arvioinnin perusteella Surmankeitaan voimaloita näkyy Isojoen varren kylliin peltoalueille (Pihlaja, Petsamo, Villamo ja Hongonkylä). Voimaloita näkyy myös Kärjen- ja Siironjoki-laaksojen pelloilta. Hanhikeitaan suoalueelta voimalat näkyvät hyvin ja hallitsevasti. Yhteysviranomaisen katsoo, että maisemavaikutukset voivat nousta paikoin suuriksi etenkin Kärjenkosken-Siironjokivarren alueiden osalta, kun lähialueiden muiden tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset otetaan huomioon. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset ovat arvioinnissa esitettyä merkittävämmät, koska näkymäanalyysistä puuttuu läheisten Isokeitaan ja Mikonkeitaan alueiden tuulivoimaloita.

Yhteysviranomaisen toteaa Natura-arviointeja koskevien viranomaislausuntojen perusteella, että hankkeesta Hanhikeitaan Natura-alueen suojeluperusteina oleviin lajeihin kohdistuvaa merkittävää heikennystä ei voida poissulkea tehdyillä selvityksillä. Natura-arvioinnissa oli käytetty osin vanhentuneita ja puutteellisia tietoja muista tuulivoimahankkeista eikä toteutettu yhteisvaikutusten arviointi ole tarpeeksi perusteellinen. Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa saattavat lisätä etenkin alueen suojeluperusteiseen linnustoon kohdistuvien vaikutusten todennäköisyyttä, laaja-alaisuutta ja voimakkuutta. Hankkeen

aiheuttamien vaikutusten merkittävyyden aste jää epävarmaksi useiden suojeluperustelajien kohdalla ja tällöin hankevaihtoehdot tulee arvioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävän heikentäväksi. Kumpikaan hankevaihtoehdot ei ole ehdotetussa laajuudessaan toteuttamiskelpoinen.

Linnuston kannalta hankealueen arvokkaimmat alueet ovat kosteikkoalueita. Surmankeitaan hankealueen pohjoisosassa esiintyvät avosualueet voidaan nähdä Natura-suon jatkeina ja hankealue saattaa heikentää hankealueen pohjois- ja eteläpuolille sijoittuvan suoverkoston kytkeytyneisyyttä mm. meluhäiriön ja estevaikutuksen kautta. Linnustovaikutuksien arviointiin etenkin petolintujen osalta sisältyy puutteita ja myös muuttolinnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin sisältyy epävarmuustekijöitä. Koska hankkeen merkittäviä linnustovaikutuksia ei ole voitu tehdä selvityksillä poissulkea, tulee hankkeessa noudattaa varovaisuusperiaatetta. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeessa tulee huomioida lieventämistoimenpiteitä ja mm. muuttaa voimaloiden sijoittelua etäämmälle Natura-alueesta sen eteläpuolisista suoalueista.

Vaihtoehdolla VE1 on ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen sekä maisemaan enemmän kielteisiä vaikutuksia kuin vaihtoehdolla VE2 johtuen suuremmasta tuulivoimamäärästä sekä voimaloiden sijoittumisesta lähemmäksi asutusta. Hankevaihtoehdon VE2 ympäristövaikutukset jäävät kokonaisuutena tarkastellen vähäisemmiksi kuin vaihtoehdolla VE1, mutta vaihtoehdosta aiheutuu myös merkittäviä kielteisiä vaikutuksia muun muassa Natura-alueen suojeluperusteille, linnustolle, sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen välkevaikutusten kautta.

Surmankeitaan tuulivoimapuistoa koskevassa päätöksenteossa tulee huomioida yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Mikäli kaikki suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet Surmankeidas mukaan lukien toteutuisivat suunnitellussa laajuudessa, tulisi 20 km säteelle Surmankeitaan alueesta yli 300 tuulivoimalaa. Yhteisvaikutusten arvioinnin tulee olla riittävää ja luotettavaa. Yhteisvaikutusten arviointiin liittyvät epävarmuudet ja varovaisuusperiaate huomioiden, yhteysviranomaisen pitää ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia yhteisvaikutuksia merkittävyydeltään suurina ja katsoo, että Surmankeitaan tuulivoimaosayleiskaavan yhteydessä tulee täydentää yhteisvaikutusten arviointia melu- ja välkemallinnusten osalta. Vaikka yhteisvaikutuksena ei aiheutuisi ohjearvojen ylittävää meluhaittaa ja välkettä, mm. maiseman laaja-alaisista muutoksista voi aiheutua tuulivoimahankkeiden väliin jäävälle asutukselle niin merkittävää viihtyvyyshaittaa, että vaikutuksia tulee lieventää sijoittamalla voimalat etäämmälle asutuksesta. Huomioiden varovaisuusperiaate, yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee vähentää voimaloiden kokonaisuutena tai muuttaa niiden sijoittelua myös siten, että hankkeesta tai eri hankkeiden yhteisvaikutuksista ei

aiheudu Hanhikeitaan Natura-alueen suojeluperusteiselle lajistolle aiheudu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

Herkkinä kohteina hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida Rimpikankaan pohjavesialue hankealueen koilliskulmassa sekä Kärjenkoski A pohjavesialue sähkönsiirtoreitillä. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee huomioida riittävä suojaetäisyys Rimpikankaan pohjavesialueeseen. Hanhioja tulee huomioida herkkänä vesistönä. Hanhioja on kalataloudellisesti arvokas puro, jossa on havaittu esiintyvän taimenta ja Hanhiojan varrelle sijoittuu myös muita luontoarvoja kuten majavan muokkaama arvokas elinympäristö. Hanhiojaan kohdistuvaa vesistökuormitusta tulee pyrkiä minimoimaan mm. huomioimalla rakentamisessa vesiensuojelu, happamat sulfaattimaat ja toteuttamalla vesistöjen ylitykset tai alitukset siten, ettei esteellisyyttä vesieliöstölle aiheuteta.

Sähkönsiirto

Yksistään tämän hankkeen sähkönsiirrosta ei aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia, mutta yhteisvaikutukset muiden hankkeiden sähkönsiirtosuunnitelmien kanssa voivat nostaa merkittävyyttä. Arkkukallion sähköasemalle suunnitellaan sähkönsiirtoa ainakin Lehmikeitaan, Kultakallioiden ja Pyynevankankaan tuulivoimahankkeissa. Mikäli eri hankkeiden voimajohtoja saadaan sijoitettua samoihin voimajohtopylväisiin, vähenee voimajohtokäytävän levennystarve. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaehdotuksen suunnittelumääräysten mukaan sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja.

Suunniteltu sähkönsiirtoreitti kulkee Kärjenkoski A pohjavesialueen poikki. Reitin varteen sijoittuu myös muutama arvokas luontokohde ja voimajohtoreitille sijoittuu kohtalaisen happamuusriskin alueita. Nämä tulee huomioida jatkosuunnittelussa mm. pylvässijoittelussa ja suunnitella voimajohtolinja siten, että vaikutuksia syntyy mahdollisimman vähän. Hankkeen sähkönsiirron linnustovaikutuksia tulee lieventää esimerkiksi sijoittamalla huomiorakenteita lintujen muuttoa ohjaavan jokilaakson ylittävälle voimajohto-osuudelle.

Perustelut

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa alueella ei ole tuulivoimavarausta mutta maakuntakaava sallii alle 10 tuulivoimalan toteuttamisen kuntakohtaisella kaavoituksella. Nykyisen maakuntakaavan perusteella vain hankevaihtoehto VE2 (9 tuulivoimalaa) on mahdollista toteuttaa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on vireillä ja kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 5.4.-13.5.2024. Maakuntakaavan keskeiset periaatteet sekä suunnitteluratkaisut toimivat yksityiskohtaisemman kaavoituksen lähtökohtana. Maakuntakaavan rajauksista poikettaessa on selvityksin varmistuttava, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu.

Surmankeitaan tuulivoimapuiston hankealueen koko on noin 1 660 ha ja maakuntakaavaan rajattu Hanhimaan tuulivoima-alue on karkean karttatarkastelun perusteella noin puolet pienempi. Surmankeitaan hankealue on pääosin metsätalouskäytössä olevaa aluetta.

Ainakin kaksi pohjoisinta tuulivoimalaa sekä vaihtoehdossa VE1 että vaihtoehdossa VE2 sijoittuvat maakuntakaavaan merkitylle luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaalle alueelle. Surmankeitaan hankealue ulottuu myös hieman Hanhikeitaan Natura 2000 -alueelle sen eteläreunalla, mutta tuulivoimaloita ei sijoitu Natura-alueelle. Lännessä Surmankeitaan tuulivoima-alue ulottuu lähemmäs Kärjenkosken asutusta kuin maakuntakaavaan merkitty tuulivoima-alue.

Arviointiselostuksen (kpl 7.7) mukaan *"Tuulivoimahankkeen suunnittelussa on otettu huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden säilyminen ja ekologisten yhteyksien säilyminen sijoittamalla tuulivoimalat riittävän etäälle tällaisista alueista."*

Yhteysviranomaisen on arviosta eri mieltä, koska tuulivoimaloita on suunnitteilla maakuntakaavaan merkitylle luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaalle alueelle ja lähelle Hanhikeitaan Natura-aluetta, eikä hankkeessa ole huomioitu mm. Natura-alueen suojeluperusteisen lajiston yhteyksiä riittävästi. Hankealueen pohjoisosassa esiintyvät avosualueet voidaan nähdä Natura-suon jatkeina ja hankealue saattaa heikentää hankealueen pohjois- ja eteläpuolille sijoittuvan suoverkoston kytkeytyneisyyttä mm. meluhäiriön ja estevaikutuksen kautta.

Yhteysviranomaisen yhtyy Metsähallituksen lausuntoon, jonka mukaan tuulivoimapuiston hankealue tulee rajata Natura-alueen ulkopuolelle eikä tuulivoimaloita tule sijoittaa lähelle Natura-aluetta.

Välkkeen osalta kpl 7.9.4 todetaan *"Välkkeen osalta sekä rakennetut että rakentamattomat kaavoitetut rakennuspaikat jäävät välkevaikutusalueen ulkopuolelle" ja "Kaiken kaikkiaan suorat maankäytölliset vaikutukset (melu ja välke) asutukselle jäävät olemattomiksi..."* Yhteysviranomaisen mukaan johtopäätökset ovat virheellisiä, koska välkemallinnuksen mukaan varjostusvaikutukset ylittävät usean asunnon kohdalla muissa maissa käytössä olevan ohjearvon 8 h/vuosi.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen

Vaihtoehdossa VE1 on enemmän asuin- ja lomarakennuksia 2 km säteellä voimalapaikoista kuin vaihtoehdossa VE2. Lähin asuinrakennus sijaitsee vain 1,2 km etäisyydellä tuulivoimalasta vaihtoehdossa VE1. Yhteysviranomaisen pitää etäisyyttä liian vähäisenä huomioiden

suunniteltujen tuulivoimaloiden kokoluokka. Tuulivoimaloiden toiminnan aikaisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen syntyy mm. melusta ja välkkeestä, maiseman muutoksista ja virkistyskäyttöön liittyvistä vaikutuksista. Erityisesti läntisimmillä, mutta myös hankealueen itä- ja kaakkoisosaan sijoittuvilla tuulivoimaloilla voi olla vaikutusta ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen etenkin välkevaikutusten kautta. Useissa mielipiteissä nousi esiin, että Surmankeitaan tuulivoimapuistoa suunnitellaan liian lähelle asutusta. Asukkaat olivat huolissaan etenkin tuulivoimaloiden aiheuttamasta melusta. Jatkotyössä tulee huomioida avoin tiedottaminen ja riittävä vuoropuhelu alueen asukkaiden kanssa.

Jotta hankkeesta ei aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee jatkosuunnittelussa ottaa huomioon varovaisuusperiaate. Tuulivoimaloiden melusta ja välkkeestä aiheutuvaa haittaa voidaan ehkäistä ympäristöluvassa annetuilla määräyksillä, mikäli voimaloista saattaa aiheutua naapurussuhdelain 17 §:n mukaista kohtuutonta haittaa asukkaille. Ensisijainen keino melu- ja välkehaittojen ehkäisyyn on kuitenkin voimaloiden sijoittaminen riittävän etäälle asutuksesta, jotta ympäristöluvan tarve ei ylitä.

Varjostus

Varjostusvaikutuksia aiheutuu niin laajalle alueelle kuin tuulivoimaloiden varjot yltävät. Vaikutusalueen laajuus riippuu valittavasta voimalatyypistä ja sen rottorin halkaisijasta ja kokonaiskorkeudesta. Varjostusmallinnus on tehty WindPRO-ohjelman Shadow-moduulilla "real case" -tilanteen mukaan eli huomioiden auringon asema, pilvisuus kuukausittain ja tuulivoimalaitoksien arvioitu vuotuinen käyntiaika. Mallinnuksessa on käytetty voimalatyyppiä Generic RD200-7,7 MW, jossa napakorkeus on 180 m ja rottorin halkaisija 200 m.

Suomessa ei ole määritelty välkevaikutukselle raja-arvoja tai suosituksia. Saksassa ja Ruotsissa on tuulivoimapuistojen viereiselle asutukselle annettu suositusarvo maksimissaan kahdeksan tuntia välkettä vuodessa (8 h/a, nk. todellinen tilanne, jossa huomioidaan auringonpaisteajat ja tuuliolosuhteet) ja 30 minuuttia päivässä sekä 30 tuntia vuodessa (teoreettisessa maksimitilanteessa).

Surmankeitaan vaikutusten arvioinnissa on käytetty Ruotsissa ja Saksassa annettua kahdeksan tunnin vuotuista suositusrajaa. Arviointiselostuksessa ei ollut tarkasteltu ylittyvätkö 30 minuuttia päivässä tai 30 tuntia vuodessa teoreettisessa maksimitilanteessa, miltä osin arviointiin sisältyy epävarmuutta. Varjostusvaikutusten mallinnukset on tehty sekä huomioiden puuston suojaava vaikutus että ilman puuston suojaavaa vaikutusta. Yhteysviranomaisen toteaa, että välkevaikutuksia tulee tarkastella mallinnusten perusteella ilman puuston suojaavaa vaikutusta, koska puuston säilyminen tuulivoimaloiden ja asutuksen välissä on epävarmaa.

Vaihtoehdossa VE1 välkkeen 8 h/vuosi arvon ylittävälle vyöhykkeelle sijoittuu arviointiselostuksen mukaan 11 asuinrakennusta ja kaksi loma-asuntoa. Asuinrakennusten A ja B osalta varjostusvaikutusta muodostuu yli 23 h/vuosi eli lähes kolminkertaisesti muissa maissa käytössä olevaan ohjearvoon nähden. Vaihtoehdossa VE1 haitallisia varjostusvaikutuksia asutukselle aiheutuu sekä läntisimmistä, että itäisimmistä ja koillisreunalle sijoittuvista tuulivoimaloista.

Vaihtoehdossa VE2 varjostusvaikutus ylittää hieman 8 h/vuosi yhden asuinrakennuksen osalta, kun puuston suojaavaa vaikutusta ei huomioida. Vaihtoehdossa VE2 lähinnä läntisin voimala aiheuttaa asutukselle haitallista varjostusta.

Yhteysviranomainen toteaa, että kumpikaan hankevaihtoehto ei ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen, vaan hankkeen jatkosuunnittelussa tulee poistaa asutuksen läheisiä voimaloita, jotta hankkeesta ei aiheudu varjostushaittaa asutukselle.

Isokeitaan, Mikonkeitaan, Kolmihaaran tai Lehmikeitaan tuulivoimahankkeita ei ole huomioitu arviointiselostuksen yhteisvaikutusten välkemallinnuksessa. Sijainnin perusteella näiden tuulivoimahankkeiden välkevaikutusalueita saattaa ulottua samoihin asuinrakennuksiin kuin Surmankeitaan vaikutusalue, joten yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että jatkosuunnittelussa hankkeiden yhteisvaikutuksia tarkastellaan mallinnusten perusteella. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan välkehaitan ehkäisemiseksi yhteisvaikutuksissakaan välkkeen määrän ei tule ylittää 8 h/vuosi tai 30 min päivässä.

Jatkosuunnittelussa välkemallinnusta tulee tarkentaa hankkeen mukaisella voimalatyypillä. Mikäli hankkeen välkevaikutukset muuttuvat nyt esitetystä, lupaviranomaisen tulee rakennuslupavaiheessa, ennen luvan myöntämistä, tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ajantasaisuus YVA-lain 27 §:n mukaisesti.

Melu

Toiminnan aikaisia meluvaikutuksia on arvioitu melumallinnuksen avulla. Mallinnuksessa on käytetty napakorkeudelta 199 m ja roottorin halkaisijalta 162 m voimaloita ja lähtötietoina Vestas V162 7.2 MW voimalaa. Mallinnuksessa on käytetty voimalaitoksen lähtömelutasona 105,5 dB, mikä on tuulivoimavalmistajan ilmoittama melupäästön takuuarvo, kun voimalassa käytetään ääntä vaimentavaa siipityyppiä (blades with serrated trailing edge).

Surmankeitaan hankkeen melumallinnustulosten mukaan keskiäänitaso 40 dB ei lähimpien asuin- tai lomarakennusten osalta ylity vaihtoehdossa VE1 tai VE2. Vaihtoehdossa VE1 keskiäänitasot lähimpien rakennusten osalta ovat noin 35 dB ja vaihtoehdossa VE2 keskiäänitasot jäävät selvästi alhaisemmiksi ollen alle 30 dB. Matalataajuinen melu ei arviointiselostuksen mukaan kummallakaan mallinnetulla vaihtoehdolla ylitä sisätilojen ohjearvoja asuin- tai

lomarakennuksissa. Melumallinnuksessa on pyritty huomioimaan laskennan epävarmuustekijät käyttämällä parametrejä, jotka on asetettu korkeimman melutason antaviksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että mallinnukseen voi kuitenkin sisältyä epävarmuuksia, koska hankkeeseen suunnitelluista voimalatyypeistä ei ole vielä käytettävissä mitattavissa olevaa tietoa vaan melutaso perustuu osin arvioihin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan mallinnuksessa käytetty lähtömelutaso on melko alhainen verrattuna muihin vastaaviin hankkeisiin ja kun huomioidaan, että mallinnuksessa käytetty voimalatyyppi ei vastaa ominaisuuksiltaan hankkeessa suunniteltua voimalaa, mallinnusta ei voida pitää varovaisuusperiaatteen mukaisena. Mikäli hankkeen meluvaikutukset eroavat rakennuslupavaiheessa arviointiselostuksessa esitetystä, lupaviranomaisen tulee selvittää YVA-lain 27 §: n mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ajantasaisuus ELY-keskuksen YVA-yhteysviranomaiselta ennen lupien myöntämistä.

Tehtyjen melun yhteismallinnusten mukaan 40 dB melutaso ei ylity Surmankeitaan lähimpien asuin- ja lomarakennusten osalta.

Yhteismallinnuksessa ei ole kuitenkaan huomioitu Isokeitaan, Mikonkeitaan, Lehmikeitaan ja Kolmihaaran tuulivoimahankkeita. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että jatkosuunnittelussa hankkeiden yhteisvaikutuksia tarkastellaan mallinnusten perusteella. Mallinnustuloksien tulee varmistua, että melun ohjearvot eivät ylity yhteisvaikutusten osalta.

Vaikutukset maisemaan

Vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0-7 km) ja välialuetta (7-14 km). Kaukoaluetta (14-25 km) on tarkasteltu arvioinnissa yleispiirteisimmän. Tarkastelussa on käytetty näkemäalueanalyysiä sekä havainnekuvia 9 kuvauspisteeltä eri puolilta hankealuetta. Havainnekuviissa on käytetty hankkeen maksimikoon mukaisia voimaloita. Arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on huomioitu tarkastelussa.

Arviointiselostuksen ja näkemäanalyysin mukaan Surmankeitaan voimaloita näkyy Isojoen keskustaajaman ulkopuolella (Pihlaja, Petsamo, Villamo ja Hongonkylä). Voimaloita näkyy myös Kärjen- ja Siironjokilaaksojen pelloilta (Kärjenkoski, Vesijärvi, Siiroo ja Suojoki). Hanhikeitaan suoalueelta voimalat näkyvät hyvin ja hallitsevasti. Vaikka Hanhikeitaan Natura-alueella ei ole virkistysreittejä, alue mainittiin mm. mielipiteissä paikallisille asukkaille tärkeänä alueena. Muutokset luonnonmaisemassa voivat vaikuttaa alueen virkistysarvoon ja luontokokemukseen. Vaihtoehdossa VE1 maisemavaikutukset on arvioitu kokonaisuutena kohtalaisiksi. Vaihtoehdossa VE2 maisemavaikutukset jäävät vähäisemmiksi kuin vaihtoehdossa VE1.

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan merkittävimmät maisemalliset vaikutukset kohdistuvat Kärjenkoskeen, jossa sijaitsee Siironjoen

(Vesijärvi-Kärjenkoski) maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Arviointiselostuksen mukaan arvoalueeseen kohdistuva muutoksen voimakkuus on melko suuri ja vaikutus lähentelee merkittävää.

Yhteysviranomaisen mukaan keskeiset maisemavaikutukset on hyvin tunnistettu arviointiselostuksessa, mutta yhteisvaikutusten arviointi läheisten tuulivoimahankkeiden kanssa on puutteellinen.

Näkemäanalyysissä ei ole huomioitu Isokeitaan ja Mikonkeitaan tuulivoimaloita. Maisemavaikutusten havainnekuviissa ei ole esitetty muiden tuulivoimahankkeiden voimaloita. Yhteysviranomaisen ei voiden pitää tehtyä arviointia luotettavana ja huomauttaa, että maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset voivat muodostua erityisesti hankkeiden väliin jäävillä avoimilla asutusalueilla merkittäviksi.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa etenkin Kärjenkoskeen kohdistuvat yhteisvaikutukset ja haitallisten vaikutusten lievennystoimenpiteet. Maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutusten vähentämiseksi jatkosuunnittelussa on syytä harkita pienempää voimalamäärää sekä tutkia sellaisia vaihtoehtoja voimaloiden sijoittelussa, joissa vaikutukset arvokkaille maisema-alueille ja asutukselle voidaan minimoida.

Voimajohdon osalta maisemavaikutuksia on tarkasteltu välittömän lähialueen (0-150 m), lähivaikutusalueen (150-500 m) ja kaukomaiseman (500 m-3 km) osalta. Yhteysviranomaisen yhtyy näkemykseen, että voimajohdon osalta maisemavaikutukset jäävät vähäisiksi johtuen mm. voimajohdon sijoittumisesta pääosin metsäalueille. Yhteisvaikutukset sähkönsiirron osalta oli arvioitu puutteellisesti. Arkkukallion sähköasemalle suunnitellaan myös muissa tuulivoimahankkeissa voimajohtoja ja yhteisvaikutukset voivat nostaa maisemavaikutusten merkittävyyttä.

Vaikutukset Hanhikeitaan Natura-alueeseen

Hankealueen pohjoispuolelle sijoittuu Hanhikeitaan Natura-alue (FI0800026 / SAC/SPA), joka on sisällytetty Natura 2000-ohjelmaan luonto- ja lintudirektiivien mukaisena kohteena. Hankkeen vaikutuksista Natura-alueelle on laadittu erillinen luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö ja Metsähallituksen luontopalvelut ovat antaneet Natura-arvioinnista luonnonsuojelulain 35 §:n 4 momentin mukaiset lausunnot, jotka ovat perustellun päätelmän liitteinä. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Natura-lausunto sisältää lajiston osalta salassa pidettävää aineistoa. Ymparisto.fi-sivuilla liitteenä olevasta Natura-lausunnon julkisesta versiosta on poistettu salassa pidettävät tiedot.

Natura-alueen suojeluperusteina on 5 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä, yhteensä 25 lintudirektiivin liitteen I lintulajia ja lintudirektiivin muuttolintulajia sekä yksi EU:n luontodirektiivin IV-liitteen ja EU:n luontodirektiivin II-liitteen laji.

Vaikutukset luontotyypeihin

ELY-keskuksen Natura-lausunnon mukaan hankkeesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin luontotyyppeihin. Levennettävä tie sijoittuu lähimmillään vain 116 metrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta ja noin 143 metrin etäisyydelle lähimmästä suojeluperusteisesta luontotyyppistä.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan liito-oravaan

Hankkeen aiheuttamat vaikutukset liito-oravaan on arvioitu merkittävydeltään kohtalaisiksi. Vaikutuksia arvioidaan kohdistuvan liito-oravan osalta Hanhimaan elinympäristöön, jota levennettävä huoltotie halkoo. Asiakirjoissa esitetyn perusteella luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä ei voida poissulkea. Koska lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä, tulee mahdolliset pesäpuut ja poistettavan puuston vaikutukset kyseisen elinpiirin toiminnallisuuteen selvittää. Poistettava puusto (sis. laji ja runkoluvut), lajihavaintojen kartoitusajankohta ja löydökset tulee esittää tarkemmin. Näin luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen poikkeusluvan tarve voidaan arvioida.

Vaikutukset suojeluperusteina oleviin lintulajeihin

Natura-alueen suojeluperusteena on erityisesti suo- ja kosteikkoalueille ominaisia lintulajeja. Metsähallitus kiinnitti huomiota siihen, että Natura-arvioinnin mukaan peräti 22 lajille Hanhikeitaan Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevista 25:sta lintudirektiivin lajista aiheutuu tuulivoimahankkeesta joko kohtalaisia tai vähäisiä kielteisiä vaikutuksia ja joukkoon kuuluvat kaikki alueella pesivät suojeluperustelajit. Surmankeitaan Natura-arvioinnissa suojeluperustelintulajien lentoreittien tunnistaminen on puutteellista.

Tuulivoimaloista aiheutuva visuaalinen häiriö, lapojen pyörimisliikkeestä aiheutuvat ilmavirrat sekä meluhäiriö ja äänimaiseman muutokset saattavat vaikuttaa suojeluperustelajien esiintymiseen ja runsauteen välillisesti. Tuulivoimaloiden sijoittuminen levähdys- ja ruokailualueiden väliin saattaa aiheuttaa estevaikutusta ja lisätä lajien riskiä törmätä tuulivoimaloihin. Natura-alueen ulkopuolelle sijoittuvien saalistuskohteiden ja -suuntien merkitys voi olla lajeille arvioitua tärkeämpiä ja merkittävydeltään arvioitua suurempaa. Arviointia varten tehtyjen maastaselvitysten havaintojen perusteella tätä ei voida poissulkea.

Muuttaville suojeluperustelajeille saattaa muodostua törmäys-, este- ja kiertovaikutusta, kun hankealue sijaitsee muuttoreitteihin nähden Natura-alueen eteläpuolella ja hankealue voi toimia muuttolinnustoa karkottavasti ja estää suojeluperusteista linnustoa saapumasta Natura-alueelle. Tällä on suora vaikutus suojeluperusteisiin. Hanhikeitaan alue tulee arvioida muutonaikaisena levähdysalueena ja sen itä- ja länsipuolille sijoittuvat Isojoki- ja Siironjokilaaksot muuttoa mahdollisesti ohjaavina maastoelementteinä. Jokilaaksoon sijoittuva

hankkeen voimajohto-osuus saattaa lisätä erityisesti muuttavalle linnustolle aiheutuvaa törmäysriskiä.

Hankkeesta voi aiheutua kohtalaista suurempia vaikutuksia Natura-alueella pesivälle petolinnulle. Tuulivoiman sijoittamisessa suhteessa lajin reviiriin tulee noudattaa riittävää suojaetäisyyttä ja varovaisuusperiaatetta.

Kaakkurin ja kuikan esiintymistä koskeva tieto on puutteellista ja lajeihin voi kohdistua hankkeesta arvioitua suurempia vaikutuksia.

Kuikkalintujen on todettu välttelevän voimakkaasti tuulivoima-alueita useiden kilometrien etäisyydeltä. Surmankeitaan arvioinnin mukaan kaakkurien lähin soveltuva pesimälampi, Rytistenlampi, sijoittuu vain noin 1,3 km etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

Hankealue sijoittuu kurjen päämuuttoreiteille ja tämä lisää lajin herkkyyttä vaikutuksille. Tuulivoimalat saattavat vaikuttaa kurkien esiintymiseen ja muuttaviin kurkiin laaja-alaisena välttelyvaikutuksena. Arvioinnin perusteella ei voida poissulkea mahdollisuutta siitä, että muuttavat ja kerääntyvät kurjet eivät käyttäisi läheisiä peltoalueita ruokailualueena ja suota levähdysalueena. Tässä tapauksessa Surmankeitaan tuulivoimalat lisäävät törmäysriskiä. ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa arvioon, että ottaen huomioon yhteisvaikutukset muiden alueelle suunniteltujen tuulivoima-alueiden kanssa, kohdistunee kurkeen vähintään kohtalaisia vaikutuksia.

Suokukon osalta vaikutusten merkittävyyden arvioidaan olevan myös kohtalaisia. Lajirunsausta koskien ei ole tehty arviota Natura-tietolomakkeessa. Äärimmäisen uhanalaiselle lajille pienikin taantumaa edistävä haittavaikutus voi olla suuressakin mittakaavassa merkitykseltään erittäin suuri.

Teerelle ja pyylle on arvioitu aiheutuvan vähäinen kielteinen vaikutus, mutta arviointiin voi sisältyä epävarmuutta. Natura-alueen ulkopuolisen elinympäristön laadun heikkeneminen, soidinkäyttötymisen muutokset ja törmäysriski voivat vaikuttaa haitallisesti Natura-alueen populaatioon. Epävarmuuden vähentämiseksi hankkeessa tulee toteuttaa arvioinnissa mainitut lieventävät toimenpiteet. Erityisesti tärkeille soidinalueille ja niiden läheisyyteen tulee välttää tuulivoimarakenteiden sijoittamista.

Yhteisvaikutukset

Natura-alueen lähiympäristössä toiminnassa tai eri vaiheissa suunnittelua olevat tuulivoimahankkeet ympäröivät toteutuessaan Hanhikeitaan Natura-aluetta useasta ilmansuunnasta. Metsähallituksen ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Natura-lausuntojen mukaan laaditun arvioinnin perusteella ei voida varmistua siitä, ettei Surmankeitaan tuulivoimahankkeesta yhteisvaikutukset huomioiden aiheudu merkittäviä heikennyksiä Natura-alueen suojeluperusteena olevalle lintulajistolle.

Tuulivoima-alueiden sijoittuminen Hanhikeitaan Natura-alueesta katsottuna usealle ilmansuunnalle (etelä, länsi, pohjoinen, luode) lisää lintujen törmäysriskiä ja linnuston kannalta tärkein länsi-lounaan suunta olisi Natura-alueelta katsottuna lähes kokonaan suljettu. Hankkeiden yhteisvaikutuksena muuttavalle linnustolle saattaa muodostua arvioitua voimakkaampaa karkote- ja kiertovaikutusta, joiden seurauksena lentoreitit saattavat muuttua ja Natura-alueen saavutettavuus heikentyä. Surmankeitaan tuulivoima-alue sijaitsee lintujen muuttoreitin varrelle sijoittuvien tärkeiden pesintä-, ruokailu- ja kerääntymisalueiden läheisyydessä. Levähdys- ja pesimäalueiden muuttumisella epäsuotuisammiksi saattaa olla laajemminkin heikentävä vaikutus erityisesti lajeille, jotka ovat äärimmäisen uhanalaisia tai voimakkaasti taantuneita.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Natura-arvioinnin ja ELY-keskuksen Natura-lausunnon mukaan Surmankeitaan tuulivoimapuisto ei aiheuta vaikutuksia Hanhikeitaan suojelun perusteena olevien luontotyyppien ominaispiirteisiin ja luontotyyppille ominaiseen lajistoon, mikä vaikuttaisi Natura-alueen eheyteen.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan usealle lajille arvioitujen heikentävien vaikutusten takia ei voida kuitenkaan poissulkea sitä mahdollisuutta, että hankkeet kokonaisuutena arvioiden vaikuttaisivat merkittävästi Natura-alueen ekologiseen rakenteeseen tai toimintaan.

Natura-arvioinnissa esitetyt lieventämistoimet varmistaisivat lintulajien lentoaukon säilymistä Natura-alueen lounaispuolella, vähentäisivät suojeluperusteiselle linnustolle aiheutuvia vaikutuksia niiden todennäköisimmässä lentosuunnassa sekä kasvattaisivat Natura-alueen ympärille jäävän suojavyöhykkeen leveyttä. ELY-keskuksen Natura-lausunnon mukaan esitetyt lievennystoimet eivät kuitenkaan ole yksistään riittäviä.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja arvokkaisiin luontokohteisiin

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä hankealueelta ja sähkönsiirtoreitiltä löytyi arvokkaaksi arvioituja luontokohteita. Pinta-altaan suurimmat kohteet ovat Pitkäniemenkeidas, Rimpikeidas ja sähkönsiirtoreitin varteen sijoittuva Lakiasuo. Hanhiojan varressa sijaitseva majavan aiheuttama tulva-alue on noin 10 ha:n kohde. Pienialaisemmat kohteet ovat mm. lehto ja lehtomaisia kankaan kohteita, joista kohteeseen 3 liittyy noro.

Maankäytön ohjauksen yleisenä tavoitteena ja suosituksena voidaan pitää pyrkimystä säilyttää tai parantaa huomionarvoisten luontokohteiden nykyistä arvoa ja monimuotoisuutta. Tiestön leventäminen hankealueen luoteisosassa voi vaikuttaa luontokohteisiin 6 ja 7. Mikäli tietä levennetään, tulee huomioida arviointiselostuksessa esitetyt lievennystoimenpiteet. Arviointiselostuksessa on suositeltu luontokohteen 7 kohdalla tien leventäminen tehtäväksi nykyisen

tielinjauksen eteläpuolelle ja kohteen 6 kohdalla nykyisen tielinjauksen pohjoispuolelle. Sähkönsiirtoreitin varrelle sijoittuvat luontokohteet 9, 10 ja 11. Sähkönsiirtolinjan pylvässijoittelulla tulee pyrkiä lieventämään luontokohteille aiheutuvia vaikutuksia.

Vaikutukset linnustoon

Linnuston kannalta arvokkaimmat alueet ovat kosteikkoalueita. Suoalueiden linnustoarvojen lisäksi hankealueella säilyneet varttuneemman metsän kuviot ovat lintulajistolle tärkeitä.

Surmankeitaan hankealueen pohjoisosassa esiintyvät avosualueet voidaan nähdä Natura-suon jatkeina ja tuulivoimahanke saattaa heikentää hankealueen pohjois- ja eteläpuolille sijoittuvan suoverkoston kytkeytyneisyyttä mm. meluhäiriön ja estevaikutuksen kautta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan liittyneessä Natura-arvioinnissa Hanhikeitaan Natura-alueen kaakkoispuolella sijaitsevan Rimpikeitaan alue ehdotettiin poistettavaksi potentiaalisesta tuulivoima-alueesta lukuisiin suojeluperustelajeihin (mm. kahlaajat, pöllöt, haukat, sensitiivinen laji) kohdistuvien häiriövaikutusten ja törmäysriskin vuoksi. Surmankeitaan tuulivoimahankeessa tuulivoimaloita on sijoitettu niille alueille, jotka maakuntakaavaehdotuksessa on rajattu tuulivoima-alueen ulkopuolelle Hanhikeitaan Natura-alueen suojeluperustelinnustoon kohdistuvien haittavaikutusten vuoksi.

Linnustovaikutuksien arviointiin etenkin petolintujen osalta sisältyy puutteita ja epävarmuustekijöitä mm. päiväpetolintuseurannan tuloksia ei ole hyödynnetty lajien vaikutusarvioinnissa eikä päiväpetolintuseurannan tulokartoissa ole kuvattuna tuulivoimaloiden sijainteja.

Hankkeen vaikutusalueelle on mahdollisesti muodostumassa uusi suuren petolinnun pesimisreviiri. Tämä kehitys on alkanut vuonna 2021 toteutetun Surmankeitaan päiväpetolintuseurannan jälkeisellä ajanjaksolla. Lajin pesintätilanne tulee tarkistaa tai vaihtoehtoisesti poissulkea ennen hankkeen edistämistä. Jos viitteitä lajin uudesta reviiristä tai yksilön liikkumisesta hankealueella ilmenee, tulee lajin seurantaa täydentää ja vaikutukset lajille arvioida asianmukaisesti.

Hankealueelle sijoittuu kurjen kevään ja syksyn päämuuttoreitti. Myös rannikolla muuttavat petolinnut saattavat arviointiselostuksen mukaan kulkea hankealueen ylitse. Muuttolintuihin ei arviointiselostuksen mukaan kohdistu vähäistä suurempia vaikutuksia, koska lintujen tiedetään lentävän pääasiassa korkealla ja kiertävän tuulivoimapuistoja. Arvio on ristiriidassa alueella tehdyn luontoselvityksen tulosten kanssa, koska muuttoseurannassa noin puolet kurjista, joutsenista ja hanhista lensi tuulivoimaloiden törmäyskorkeudella tai sen alapuolella. Tämä voisi selittyä muutonaikaisen levähdysalueen sijoittumisen läheisyydellä. Hankealueen itä- ja länsipuolille sijoittuvat jokilaaksot tulisi arvioida muuttoa-ohjaaviksi maastoelementeiksi ja hankealueen pohjoispuoleinen Natura-alueella sijaitseva avosualue muuttolinnuston

lepäily- ja ruokailualueeksi. Hankealueen sijoittuminen suoalueen eteläpuolelle mahdollisesti korostaa linnustovaikutuksia.

Vaikutukset eläinlajistoon

Tuulivoimahankkeen toteutuessa monen lajin reviirit pirstoutuvat ja elinympäristöt katoavat. Tutkimustietoa tuulivoimaloiden vaikutuksista eri eläinlajeille Suomessa ei ole tarpeeksi, ja tämän vuoksi vaikutusten arviointi on vaikeaa. Muun muassa Luonnonvarakeskus ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ovat kiinnittäneet tähän lausunnoissaan huomiota ja todenneet, että tutkimustiedon puuttuessa tulisi hankkeissa noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Hankealueella esiintyy liito-oravaa, mutta kaikkia sen elinympäristöjä ei välttämättä ole selvityksissä havaittu. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan tiukkaa suojelua vaativia levähdys- ja lisääntymispaikkoja ei saa hävittää eikä huonontaa. Yhteysviranomaisen nostaa esille luontoselvityksen kohteen 6, joka rajautuu huoltotiehen. Kohde saattaa olla lajille soveltuva. Arviointiselostuksessa esitetty suositus kohdistaa huoltotien levennys tulee toteuttaa mahdollisuuksien mukaan nykyisen tiealueen pohjoispuolelle.

Selostuksen mukaan hankealueen lounaisosaan Hanhiojan alueelle sekä pohjoisosaan Hanhijärven alueelle sijoittuu saukolle tyypillistä elinympäristöä. Selostukseen perustuen ei voida täysin poissulkea esimerkiksi Hanhiojan yhteydessä sijaitsevien pienempien purkuojien ja purojen purkupisteiden mahdollisesti sulana pysyvien alueiden merkitystä saukolle. Hanhiojan varrelle sijoittuu majavan elinympäristö. Luontoselvityksen mukaan ei voitu varmistaa, onko kyseessä euroopanmajava vai kanadanmajava. Levinneisyysalueiden perusteella kyseessä voisi olla euroopanmajava, joka kuuluu luontodirektiivin lajeihin. Hanhiojan luontoarvojen kannalta on tärkeää ennaltaehkäistä rakentamistoimista valuma-alueelle aiheutuvia vaikutuksia.

Suurpetojen osalta hankkeen yhteisvaikutukset on arvioitu merkittävydeltään kohtalaisiksi. Hankealue sijoittuu Isojoen susireviirin pohjoisreunalle ja osin sen ulkopuolelle. Suurpetojen reviirit ovat hyvin laajoja ja on hankala yksiselitteisesti todeta, kuinka aktiivisesti suurpedot tiettyä osaa reviiristä käyttävät. Isojoen ja lähikuntien alueelle kohdistuu tällä hetkellä voimakasta maankäytön painetta etenkin tuulivoimarakentamisen osalta. Myös levenevät voimajohtokäytävät muuttavat ja pirstovat aluetta. Tuulivoiman lajivaikutuksista on toistaiseksi vähän tutkimustietoa käytettäväksi. Näin varovaisuusperiaatteella toimimisen tärkeys korostuu.

Arviointiselostuksen ja Metsähallituksen lausunnon mukaan hankealueen pohjoispuolella sijaitseva Hanhikeidas voi olla metsäpeuralle potentiaalista kesälaidunalueetta, jolle laji saattaa Lauhanvuoren palautusistutusalueen suunnasta levitä. Metsähallitus kiinnittää huomion hankkeen jatkosuunnittelun osalta siihen, että maakuntakaavaehdotuksen 2050 kaavamääräysten mukaan kyseisen

Hanhimaan tuulivoimakohteen suunnittelussa tulee turvata metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyminen. Koska tuulivoimarakentamisesta aiheutuvien vaikutusten merkittävydestä metsäpeuralle ei ole yhtenäistä käsitystä tai lajiin julkaistua tutkimustietoa Suomen olosuhteista, on lajiin kohdistuvien vaikutusten ja erityisesti yhteisvaikutusten arviointi erittäin haasteellista. Yhteysviranomainen toteaa, että metsäpeuraan kohdistuvia pitkäaikaisvaikutuksia tai eri hankkeiden yhteisvaikutuksia ei voida tehtyjen arviointien perusteella poissulkea.

Vaikutukset maaperään, pohjaveteen ja pintaveteen

Happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys hankealueella on pääosin pieni, mutta hankealueelle sijoittuu GTK:n 1:250 000 happamat sulfaattimaat aineiston mukaan myös kohtalaisen happamuusriskin alueita, jotka tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Mikäli rakentamista kohdistuu kohtalaisen happamuusriskin alueille, tulee alueiden maaperää selvittää tarkemmin tutkimuksin ja varautua happamuusriskiin ja sen hallintaan, jotta haitallisia vesistövaikutuksia Hanhiojaan ei pääse muodostumaan. Vaihtoehdossa VE1 ainakin osayleiskaavaehdotukseen merkityt voimat 5, 6 ja 9 sijoittuvat kohtalaisen happamuusriskin alueille tai sen tuntumaan.

Surmankeitaan hankealue sijoittuu osin Rimpikankaan pohjavesialueelle. Vaihtoehdossa VE1 koillisin tuulivoimala sijoittuu noin 90 metrin etäisyydelle pohjavesialueen rajasta. Hankevaihtoehdossa VE2 etäisyys lähimmästä tuulivoimalasta pohjavesialueen rajalle on 800 m, joten VE2 on pohjaveden suojelun kannalta merkittävästi parempi kuin VE1.

Tuulivoimalan kokonaiskorkeus ei saa olla suurempi kuin etäisyys voimalasta pohjavesialueen rajalle, sillä mahdollisen tuulivoimalan kaatumisen seurauksena voimalasta voi päästä valumaan pohjavesialueelle haitallisia aineita. Vaihtoehdossa VE1 koillisimman tuulivoimalan sijaintia tulee muuttaa siten, että etäisyys pohjavesialueen rajasta on vähintään voimalan kokonaiskorkeuden verran. Asian tärkeyttä korostaa tutkittujen vedenottoaikkojen läheisyys, sillä mahdollinen vedenotto Rimpikankaan pohjavesialueelta keskittyisi todennäköisesti juuri tähän osaan pohjavesimuodostumaa. Tuulivoimalan perustamiseen voi liittyä myös pohjaveden purkautumisriski, jos pohjavettä joudutaan alentamaan lähellä pohjavesialueen rajaa. Tämä voi vaikuttaa pohjavesimuodostuman pohjaveden määrään ja siten aiheuttaa haittaa tulevalle vedenotolle, jos rakennetaan lähelle pohjavesialueen rajaa. Kuljetusreitit tulee suunnitella välttämällä Rimpikankaantietä, jotta vähennetään kuljetuksista pohjavesialueelle aiheutuvia riskejä.

Sähkönsiirtoreitti ylittää Kärjenkoski A -pohjavesialueen. Voimajohdon haittoja Kärjenkoski A -pohjavesialueelle tulisi vähentää välttämällä pylväiden sijoittamista pohjaveden muodostumisalueelle.

Hankealueella sijaitsee Lapväärtinjoen ja Isojoen vesistö - koskiensuojeluohjelman alue, johon myös Hanhiojan valuma-alue kuuluu. Hanhioja on Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen mukaan kalataloudellisesti merkittävä puro, jossa on havaittu vuoden 2013 koekalastuksissa erittäin uhanalaista taimenta. Yhteysviranomaisen toteaa, että Hanhiojan kalastoa ei ole kuvattu arviointiselostuksessa eikä Hanhiojan merkitystä herkkänä vesistökohteena ollut tunnistettu arviointiselostuksessa, mikä aiheuttaa epävarmuutta vesistövaikutusten arvioon. Hanhiojan varrelle sijoittuu majavan elinympäristö ja Hanhioja voi olla saukolle soveltuvaa aluetta. Näiden tekijöiden vuoksi vesistökuormitusta tulee pyrkiä minimoimaan.

Vesistövaikutuksia voidaan vähentää mm. välttämällä rakentamistoimenpiteitä vesistöjen lähellä, välttämällä turvemaiden kuivatusta rakentamisessa ja toteuttamalla ojituksen ja rakentamistöihin liittyviä vesiensuojelurakenteita. Vesieliöstön liikkumiselle ei saa aiheutua rakenteista esteitä. On oleellista suunnitella rummut riittävän isoiksi ja asentaa ne oikein uomien ylityskohdissa. Uomien alitusten yhteydessä uoman pohjaan ei saa jäädä kynnystä ja alitukset tulisi toteuttaa suuntaporaamalla.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutusten merkitys korostuu Surmankeitaan hankkeen osalta, koska lähialueella on jo paljon rakennettua tuulivoimaa ja hyvin lähelle Surmankeitaan hankealuetta ovat suunnitteilla Lehmikeitaan ja Kolmihaaran tuulivoimahankkeet. Arviointiselostuksen taulukon 22-1 mukaan rakennettuja tuulivoimaloita sijaitsee 20 km säteellä Surmankeitaan hankealueesta noin 120 kpl ja ne koostuvat Isokeitaan, Lakiakankaan I, II ja III, Lappfjärdin, Västervikin ja Metsälän tuulivoimaloista. Lisäksi 20 km säteelle Surmankeitaan hankealueesta sijoittuu rakenteilla oleva Mikonkeitaan tuulivoimapuisto (16 kpl), jo luvitettu Uttermossa (4 kpl) ja kaavoituksen osalta valmis Rajamäenkylän tuulivoimahanke (54 kpl). Lisäksi kaavoitus on kesken useissa eri tuulivoimahankkeissa, joista lähimmäksi Surmankeidasta sijoittuvat Lehmikeitaan (max. 15 kpl) ja Kolmihaaran (max. 77 kpl) tuulivoima-alueet.

Sähkönsiirto

Vaikka hankkeen sähkönsiirtoreitin pituus on maltillinen, jatkosuunnittelussa on tarpeen huomioida eri hankkeiden yhteisvaikutukset. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaehdotuksen suunnittelumääräysten mukaan energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvittävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa.

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän.

Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/surmankeitaantuulivoimaYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 2 §.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pia Jaakola ja ratkaissut johtava asiantuntija Elina Venetjoki.

Liitteet

Liite 1 Annetut lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit

Liite 2 Metsähallitus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n 4 mom. mukainen lausunto Hanhikeitaan Natura-arvioinnista, Surmankeitaan tuulivoimapuisto, Isojoki

Liite 3 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n 4 mom. mukainen lausunto Hanhikeitaan Natura-arvioinnista, Surmankeitaan tuulivoimapuisto, Isojoki

Liite 4 Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Tämä asiakirja EPOELY/1412/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
EPOELY/1412/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Jaakola Pia 06.06.2024 10:27

Ratkaisija Venetjoki Elina 06.06.2024 11:10

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkäsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.